

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA PRÁVNICKÁ

Diplomová práce

**ÚPRAVA PRÁVA SHROMAŽŤOVACÍHO A
SOUVISEJÍCÍ JUDIKATURA**

Autor: Karel Smítka

Plzeň 2012

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA PRÁVNICKÁ
Katedra správního práva

Diplomová práce

ÚPRAVA PRÁVA SHROMAŽŤOVACÍHO A
SOUVISEJÍCÍ JUDIKATURA

Autor: Karel Smítka

Obor: Právo a právní věda, studijní program magisterský

Vedoucí práce: JUDr. Václav Henych

Katedra správního práva

Plzeň 2012

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci zpracoval samostatně a použil jsem pouze uvedené prameny a literaturu.

V Plzni dne 21. června 2012

Karel Smítka

Poděkování

Na tomto místě bych chtěl poděkovat JUDr. Václavu Henychovi za vstřícný přístup a za jeho cenné návrhy a připomínky, jakož i za odborné vedení práce.

Obsah

1	Úvod	1
2	Vymezení práva shromažďovacího	2
2.1	Právní úprava práva shromažďovacího	2
2.2	Historický vývoj práva shromažďovacího	4
2.3	Mezinárodněprávní zakotvení práva na svobodu shromažďování.....	6
3	Realizace práva na svobodu shromažďování	9
3.1	Působnost zákona o právu shromažďovacím.....	10
3.2	Subjekty shromáždění	11
3.2.1	Svolavatel	11
3.2.2	Správní orgán – úřad	13
3.2.3	Účastník shromáždění	15
3.3	Oznámení shromáždění	17
3.4	Zákaz shromáždění.....	19
3.4.1	Oznámený účel shromáždění	21
3.4.2	Hrozba závažného nebezpečí.....	24
3.4.3	Souběžné shromáždění	27
3.4.4	Omezení dopravy a zásobování	28
3.4.5	Rozhodnutí o zákazu	30
3.5	Rozpuštění shromáždění.....	32
3.5.1	Podání námitek.....	39
3.6	Sankce.....	40
4	Extremismus a právo shromažďovací	44
4.1	Extremismus jako pojem	44
4.2	Formy extremismu	46
4.2.1	Náboženský extremismus	47
4.2.2	Rasově motivovaný extremismus	48
4.3	Extremismus v České republice	49
4.4	Zneužívání práva shromažďovacího skupinami extremistů	52
5	Judikatura	57
6	Závěr	60
	Resumé	62
	Seznam použité literatury	64

1 Úvod

Tématem této diplomové práce je „Úprava práva shromažďovacího a související judikatura“. Téma jsem si vybral z důvodu neustále sílícího vlivu extremismu v naší zemi a s tím souvisejícími shromážděními. Práce je zaměřena na celou problematiku shromažďování, na zákonné vymezení práva shromažďovacího, na využívání tohoto práva a jeho možné zneužívání extremistickými skupinami.

Diplomová práce je systematicky rozčleněna do šesti základních kapitol. Po úvodu následuje kapitola druhá, ve které se věnuji obecnému vymezení shromažďovacího práva, dále stručným přehledem zakotvení práva shromažďovacího v českých zemích a základům mezinárodněprávního zakotvení tohoto práva. Další kapitola, která je stěžejní, se zabývá jednotlivými aspekty právní úpravy a realizace práva na svobodu shromažďování. Hlavní důraz je kladen na zákonná omezení shromažďovacího práva, tzn. důvody zákazu a rozpuštění shromáždění. Tato kapitola je postavena na soudních rozhodnutích krajských soudů, Nejvyššího správního soudu, Ústavního soudu a několika rozhodnutích Evropského soudu pro lidská práva. Kapitola čtvrtá se zabývá extremismem, jeho základním rozdělením a zneužíváním shromažďovacího práva těmito skupinami. V části předposlední zmiňuji několik dalších soudních rozhodnutí, které nebyly zakomponovány do předchozích kapitol. Diplomová práce je zakončena závěrem, ve kterém shrnuji dosažené poznatky.

I když je právo shromažďovací aktuálním problémem, jeho zpracování v literatuře není nijak obsáhlé. V publikacích týkajících se ústavního a správního práva se shromažďovací právo rozebírá jen minimálně. Většinou jsou vyjmenovány jen základní principy a vyjmenovány možnosti omezení.

Diplomová práce je napsána a veškeré literární zdroje a právní předpisy, se kterými jsem pracoval, jsou zpracovány ke dni 20. června 2012. Hlavním cílem této práce je ucelený obraz o právu shromažďovacím jako jednom ze základních lidských práv. Shromažďovací právo je téma aktuální a moje znalosti o shromažďovacím právu se jeho zpracováním velmi obohatily.

2 Vymezení práva shromažďovacího

Právo shromažďovací je ústavním právem a konkrétně právem politickým, kam ho řadí Listina základních práv a svobod. Z Listiny též vyplývá omezenost shromažďovací práva, kdy lze omezit jen zákonem a z důvodů uvedených v Listině. Je úzce spjato s ostatními právy a svobodami. Mezi tato práva patří například sdružovací právo, právo petiční, právo koaliční, svoboda projevu a mnohá další.

Základem tohoto práva je, že jeho nositelům umožňuje projevit svůj názor nebo stanovisko prostřednictvím shromáždění s jeho nositeli.¹ ShrZ chápe toto právo jako prostředek k využívání svobody projevu a dalších ústavních práv a svobod, k výměně informací a názorů a k účasti na řešení veřejných a jiných společenských záležitostí vyjádřením postojů a stanovisek. Je chápáno jako jedna z možností svobody projevu, čímž vhodně systémově interpretuje Listinu.²

Jinak lze také definovat jako základní lidské právo, a to právo politické, neboť smyslem jeho výkonu je ovlivňovat věci veřejné. Výkon tohoto práva je plně v rukou lidu, není potřeba zprostředkování. Jde v jistém slova smyslu o mimořádný prostředek, jehož účelem je vyjádření nesouhlasu se směřováním obce, státu či jiné politicko–organizační struktury. Jde o legitimní prostředek k prosazování skupinových nebo přímo celospolečenských zájmů.³

2.1 Právní úprava práva shromažďovacího

Jak již bylo uvedeno, shromažďovací právo je jedno ze základních politických práv, které jsou chráněny ústavním pořádkem České republiky. Celé toto právo je koncipováno tak, aby každý obywatel měl možnost podílet se na formování politiky státu a územní samosprávy. Důležitou podmínkou pro výkon daného práva je i dodržení demokratických principů a to zejména s ohledem na skutečnost, že všechny procesy musí být svobodné, otevřené, bez regulací a bez možných státních zásahů. Z uvedeného tedy plyne, že jakékoliv omezení práva pokojně se shromažďovat je přípustné pouze ze zákona a na základě vymezených podmínek.

---

¹ FILIP, Jan. *Vybrané kapitoly ke studiu ústavního práva*, Brno: Masarykova univerzita, 2001. s. 142.

² KLÍMA, Karel. *Ústavní právo*. 4. rozšířené vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2006, s. 260.

³ ŠMIDMAYER, J., REZKOVÁ, A. Potřebujeme nový shromažďovací zákon?: studie o českém shromažďovacím právu. *Právník*, 2002, roč. 141., č. 4, s. 390.

Za shromáždění se považují i pouliční průvody a manifestace. Celé právo shromažďovací je u nás vedeno na oznamovacím principu, veřejná shromáždění se nepovolují.

Listina základních práv a svobod ve článku 19 uvádí: "*Právo pokojně se shromažďovat je zaručeno.*" Z tohoto ustanovení vyplývá, že dané právo je zaručeno každé fyzické osobě, a to bez ohledu na její státní občanství. Naproti tomu zákon o právu shromažďovacím v úvodním ustanovení konstatuje: "*Občané mají právo pokojně se shromažďovat.*" Zároveň Listina stanoví ve článku 42: "*Pokud dosavadní předpisy používají pojmu "občan", rozumí se tím každý člověk, jde-li o základní práva a svobody, které Listina přiznává bez ohledu na státní občanství.*" Vyplývá tedy, že subjektem práva pokojně se shromažďovat je každý jednotlivec, bez ohledu na věk, státní občanství, místo pobytu apod.

Za shromáždění dle zákona o shromažďování se nepovažují shromáždění osob, které souvisí s činností státních orgánů, a jsou upraveny příslušnými právními předpisy (např. zasedání zastupitelstva obce, vojenské cvičení), dále shromáždění pro poskytování služeb (např. reklamní akce, sportovní akce). Zároveň zákon stanovuje, že nemusí být oznamována příslušnému úřadu shromáždění pořádána právníckými osobami pro své členy, pracovníky a pozvané hosty, shromáždění pořádána církvemi a náboženskými společnostmi na místech úzce spjatých s náboženským vyznáním (kostely, modlitebny, procesí, poutě a průvody), shromáždění pořádané v bydlišti občanů či shromáždění konaná v uzavřených prostorách pro jmenovitě pozvané. Takové shromáždění, které se úřadu neoznamuje, nelze rozpustit a úřad na něj nemůže vyslat svého zástupce. Pokud by na tomto shromáždění byla páchána trestná činnost, byl by důvod uvažovat o zásahu ze strany policejních složek.

Všechna shromáždění konaná v okruhu 100 m od budov zákonodárných sborů nebo kde tyto sbory jednají, jsou zákonem výslovně zakázána. V ČR se jedná o objekty Poslanecké sněmovny a Senátu Parlamentu ČR.⁴ Stejná ochrana ve shromažďování jako u zákonodárných sborů je poskytnuta i objektu Ústavního soudu.⁵ Toto omezení práva shromažďovacího by dle Václava Pavlíčka⁶ neobstálo v porovnání s právní úpravou Listiny. Tento absolutní zákaz považuje za nepřiměřené omezení svobody shromažďování, neboť dle zákona není rozhodující, zda zákonodárné sbory právě

---

⁴ Zákon č. 59/1996 Sb., o sídle Parlamentu České republiky.

⁵ § 25 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů.

⁶ Pavlíček Václav. Ústava a ústavní řád České republiky.

v budovách jednají či nikoliv. Za přiměřené by považoval omezení pouze pro zasedání členů Parlamentů, tak aby bylo vyloučeno jejich možné ovlivňování.

Naproti tomu lze uvážit i fakt, že podobné omezení práva shromažďovacího v blízkosti objektů zákonodárných sborů se vyskytuje i v právních úpravách jiných zemí a v naší právní úpravě se poprvé vyskytlo již v právní úpravě Rakouské monarchie.

Pořádat shromáždění a provádět politickou agitaci ve vojenských objektech je zakázáno zákonem o vojácích z povolání⁷.

2.2 Historický vývoj práva shromažďovacího

Prvopočátky právní úpravy shromažďování v českých zemích spadají do poloviny 19. století, kdy byl v reakci na revoluční události roku 1848 vydán císařský patent č. 151/1849 ř. z., který zakotvil právo rakouských občanů shromažďovat se, pokud účel, prostředky, nebo způsob shromažďování nebyl ani protiprávní, ani státu nebezpečný.

V padesátých letech bylo shromažďovací právo omezeno zavedením tzv. povolovacího režimu. Každé shromáždění tedy vyžadovalo speciální povolení. Po rakousko-uherském vyrovnání bylo shromažďovací právo v Českých zemích a Rakousku upraveno zákonem č. 135/1867, o právě shromažďovacím. Podle tohoto zákona podléhala oznamovací povinnosti shromáždění v uzavřených místnostech a shromáždění konané pod širým nebem vyžadovalo úřední povolení. Úřad mohl shromáždění zakázat a také rozpustit z řady důvodů. Proti opatřením úřadů se mohlo do osmi dnů odvolat. Za válečného stavu nebo při vnitřních nepokojích mohla být platnost zákona pozastavena vládou.⁸

Po vzniku Československé republiky byla svoboda shromažďování deklarována zákonem č. 121/1920 Sb. ze dne 29. února 1920, kterým se uvozuje ústavní listina Československé republiky. V § 113 zaručovala právo pokojně a beze zbraně se shromažďovat, přičemž zákonu svěřovala možnost stanovit omezení zvláště pro shromáždění na místech sloužících veřejné dopravě, za války nebo tehdy, vypuknou-li uvnitř státu události ohrožující zvýšenou měrou republikánskou státní formu, ústavu nebo veřejný klid a pořádek. Zákonem, kterým byly stanoveny konkrétní podmínky

---

⁷ § 44 Zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů.

⁸ Šmidmayer, J., Rezková, A. Potřebujeme nový shromažďovací zákon?: studie o českém shromažďovacím právu. *Právník*, 2002, roč. 141., č. 4, s. 395.

výkonu práva shromažďovacího, zůstal i nadále již výše uvedený zákon č. 135/1867 ř. z. o právu shromažďovacím.

Ve druhé polovině 30. let 20. století byl na základě čl. 1 a 2 ústavního zákona č. 330/1938 Sb. z. a n., o zplnomocnění ke změnám ústavní listiny a ústavních zákonů republiky Česko-Slovenské a o mimořádné moci nařizovací, které umožňovaly upravit shromažďovací právo prostřednictvím podzákoných právních předpisů, novelizován zákon č. 135/1867 ř. z. vládním nařízením č. 12/1939 Sb. II. Přestupky podle tohoto zákona a předpisů, příkazů a zákazů podle něho vydaných teď trestají bez újmy soudního stíhání okresní (státní policejní) úřady pokutou do 50 tisíc korun nebo vězením do 6 měsíců.

Po 2. sv. válce zaručovala právo shromažďovací Ústava 9. května z roku 1948⁹ v § 24 za podmínky, že jeho výkon nebude ohrožovat lidově demokratické zřízení nebo veřejný pokoj a řád. Podmínky pro výkon práva shromažďovacího byly specifikovány zákonem č. 68/1951 Sb., o dobrovolných organizacích a shromážděních. Tento prováděcí předpis pouze stanovil meze shromažďovacího práva kopírující ústavní limity a povinnosti svolavatelů, přičemž úprava výkonu shromažďovacího práva byla delegována na podzákonou právní normu. K provedení zákona byl zmocněn ministr vnitra. V prováděcí vyhlášce ministra vnitra č. 320/1951 jsou obsaženy dva režimy ohlašování shromáždění – shromáždění ohlašovaná týden dopředu a shromáždění, které nepodléhají ohlašování povinnosti. Vyhláška zároveň zakotvovala pravomoc Odboru pro vnitřní věci rady okresního národního výboru shromáždění vyjmout z ohlašovací povinnosti nebo naopak uložit ohlašovací povinnost na shromáždění, která lze jinak konat bez ohlášení.¹⁰

Ústava ČSSR z roku 1960¹¹ deklarovala v čl. 28 projevu, svobodu slova a tisku, svobodu shromažďovací a svobodu pouličních průvodů a manifestací. Po přijetí zákona č. 126/1968 Sb. ze dne 13. září 1968 o některých přechodných opatřeních k upevnění veřejného pořádku bylo dáno okresním národním výborům oprávnění zakázat či rozpustit veřejné shromáždění, pokud by jeho zaměření nebo průběh mohly narušit důležité zahraničně politické zájmy státu, nebo bylo-li by jeho konání v rozporu se

---

⁹ Ústavní zákon č. 150/1948 Sb., Ústava Československé republiky.

¹⁰ Šmidmayer, J., Rezková, A Potřebujeme nový shromažďovací zákon?: studie o českém shromažďovacím právu. *Právník*, 2002, roč. 141., č. 4, s. 396.

¹¹ Ústavní zákon č. 100/1960 Sb., Ústava Československé socialistické republiky.

zákonem, bylo zaměřeno proti socialistickému řádu nebo by jinak ohrozilo veřejný pořádek.

Po politických a celospolečenských událostech v roce 1989 a následných změnách došlo k přijetí nové zákonné úpravy shromažďovacího práva, která měla odpovídat mezinárodním standardům. Dne 27. 03. 1990 Federální shromáždění ČSSR schválilo zákon č. 84/1990 Sb., o právu shromažďovacím. Tento zákon nabyl účinnosti ještě před novou ústavněprávní úpravou shromažďovacího práva, která byla s účinností od 08. 02. 1991 vtělena do Listiny.

2.3 Mezinárodněprávní zakotvení práva na svobodu shromažďování

Po 2. sv. válce přestaly být základní práva a svobody upravovány jen na úrovni národních států a staly se předmětem mezinárodněprávní regulace. V oblasti práva na svobodu shromažďování byla uzavřena řada mezinárodních smluv. Zde budou uvedeny ty nejvýznamnější dokumenty mezinárodněprávního charakteru včetně konkrétní úpravy garance práva na svobodu shromažďování.

Členské státy OSN formulovaly v roce 1948 Všeobecnou deklaraci lidských práv¹², která v čl. 20 odst. 1 stanoví, že *každému je zaručena svoboda pokojného shromažďování a sdružování*.

Mezinárodní pakt o občanských a politických právech z roku 1966 (dále „Mezinárodní pakt“)¹³ se stal součástí československého právního řádu v 70. letech. V části třetí čl. 21 *uznává právo na pokojné shromažďování*, přitom stanoví, že *výkon tohoto práva nesmí být žádným způsobem omezován s výjimkami, jež stanoví zákon a jež jsou nutné v demokratické společnosti v zájmu národní bezpečnosti nebo veřejné bezpečnosti, veřejného pořádku, ochrany veřejného zdraví nebo morálky nebo ochrany práv a svobod jiných*. Plného respektování se u nás dokument dočkal až po nové úpravě shromažďovacího práva z roku 1990.

V roce 1950 byl schválen dokument Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod (dále „Evropská úmluva“)¹⁴, která je dnes nejefektivnější z mezinárodních smluv. Její význam a dopad na vnitrostátní legislativu a ochranu základních práv a svobod spočívá v mechanismu vynutitelnosti práv a svobod, který

---

¹² Usnesení Valného shromáždění OSN č. DE01/48, Všeobecná deklarace lidských práv

¹³ Vyhláška Ministra zahraničních věcí č. 120/1976 Sb., o Mezinárodním paktu o občanských a politických právech a Mezinárodním paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech.

¹⁴ Sdělení Federálního ministerstva zahraničních věcí č. 209/1992 Sb., o Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod ve znění protokolů č. 3, 5 a 8.

Evropská úmluva zaručuje Evropským soudem pro lidská práva (dále „ESLP“). Evropská úmluva v hlavě první (Práva a svobody) v čl. 11 odst. 1 zakotvuje, že *každý má právo na svobodu pokojného shromažďování a na svobodu sdružovat se s jinými, včetně práva zakládat na obranu svých zájmů odbory nebo vstupovat do nich*, v odst. 2 dále uvádí, že *na výkon těchto práv nemohou být uvalena žádná omezení kromě těch, která stanoví zákon a jsou nezbytná v demokratické společnosti v zájmu národní bezpečnosti, veřejné bezpečnosti, předcházení nepokojům a zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky nebo ochrany práv a svobod jiných. Tento článek nebrání uvalení zákonných omezení na výkon těchto práv příslušníky ozbrojených sil, policie a státní správy.*¹⁵

Mezi další dokumenty lze zmínit Mezinárodní úmluvu o odstranění všech forem rasové diskriminace¹⁶ v části první v čl. 5 stanoví, že *se smluvní státy zavazují, že zakáží a odstraní rasovou diskriminaci ve všech jejích formách a že zaručí právo každého na rovnost před zákonem bez rozlišování podle rasy, barvy pleti, národnostního nebo etnického původu, zvláště pak při užívání těchto práv*. V následném výčtu potom pod písm. d) mezi *dalšími občanskými právy* jmenuje zvláště jako bod ix) *právo na svobodu shromažďování a sdružování*.

Úmluva o právech dítěte¹⁷ v části první v čl. 15 odst. 1 stanoví, že *státy, které jsou smluvní stranou úmluvy, uznávají právo dítěte na svobodu sdružování a svobodu pokojného shromažďování*, podle odst. 2 potom *výkon těchto práv nesmí být žádným způsobem omezován s výjimkou těch omezení, jež stanoví zákon a jež jsou nutná v demokratické společnosti v zájmu národní bezpečnosti nebo veřejné bezpečnosti, veřejného pořádku, veřejného zdraví nebo morálky či ochrany práv a svobod jiných*.

Listina základních práv Evropské unie¹⁸ v hlavě druhé (Svobody) v čl. 12 odst. 1 stanoví, že *každý má právo na svobodu pokojného shromažďování a na svobodu sdružovat se s jinými na všech úrovních, zejména pokud jde o záležitosti politické, odborové či občanské, což zahrnuje právo každého zakládat na ochranu svých zájmů odbory a vstupovat do nich*.

---

¹⁵ V souvislosti s tímto ustanovením je užitečné připomenout ještě čl. 17, který uvádí, že *nic v této Úmluvě nemůže být vykládáno tak, jako by dávalo státu, skupině nebo jednotlivci jakékoli právo vyvíjet činnost nebo dopouštět se činů zaměřených na zničení kteréhokoli ze zde přiznaných práv a svobod nebo na omezování těchto práv a svobod ve větším rozsahu, než to Úmluva stanoví*.

¹⁶ Vyhláška Ministra zahraničních věcí č. 95/1974 Sb., o Mezinárodní úmluvě o odstranění všech forem rasové diskriminace.

¹⁷ Sdělení Federálního ministerstva zahraničních věcí č. 104/1991 Sb., o Úmluvě o právech dítěte.

¹⁸ Listina základních práv Evropské unie (2007/C 303/01).

Ačkoli právo shromažďovací není výslovně upraveno v předpisech Evropských společenství, podle ustanovení čl. 6 Smlouvy o Evropské unii však Unie respektuje základní lidská práva, která zajišťuje Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod a která vyplývají z ústavních tradic společných členským státům jako všeobecné právní zásady Společenství a zajišťuje si prostředky nezbytné pro dosahování jejich cílů. Ve Smlouvě o Evropské unii je tedy právo shromažďovací chráněno pomocí odkazu na respektování základních lidských práv a svobod obsažených v Úmluvě o ochraně lidských práv a svobod.¹⁹

---

¹⁹ Pipková, Hana. Právo shromažďovací a judikatura ESPL. Právní zpravodaj, 2002, č. 2, s. 9.

3 Realizace práva na svobodu shromažďování

Příprava ShrZ začala již v prosinci 1989 a návrh zákona byl schválen jako zákon č. 84/1990, o právu shromažďovacím dne 27. 03. 1990. Účinnosti nabyl ShrZ pouhé 2 dny po jeho schválení, tzn. 29. 03. 1990. Zajímavé je, že ShrZ nabyl své účinnosti ještě před novou ústavněprávní úpravou shromažďovacího práva, která byla schválena dne 9. 1. 1991 a s účinností od 8. 2. 1991 zakomponována do LPS. Tento výjimečný postup, kdy účinnost se kryla s platností ShrZ, výslovně předpokládal v § 6 odst. 2 dnes již zrušený z. č. 131/1989, o Sbírce zákonů. Stanovit nulovou legisvakanční lhůtu zákonodárci rovněž v současné době umožňuje věta druhá § 3 odst. 3 z. č. 309/1999 Sb., o Sbírce zákonů a o Sbírce mezinárodních smluv.²⁰ Účelem zákona je vymezit základní zásady pro výkon práva na svobodu shromažďování a vymezit sankce pro případ, že dojde k jejich porušení.

ShrZ byl dosud šestkrát novelizován, a to:

- 1) z. č. 175/1990 Sb. s účinností od 1. 7. 1990, kterým byla v důsledku společenských změn po 17. 11. 1989 provedena rozsáhlá novela z. č. 140/1961 Sb., trestní zákon;
- 2) z. č. 151/2002 Sb. od 1. 1. 2003 v souvislosti s přijetím základního procesního kodexu pro správní soudnictví, jímž je z. č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního;
- 3) z. č. 259/2002 sb. s účinností od 1. 7. 2002, s cílem zajistit navázání na překotný vývoj společenských a právních vztahů, jenž začal počátkem 90. Let 20. Století a kulminoval v souvislosti se vznikem České republiky, přičemž tato novela přinesla především změnu v dosud užívané právnické terminologii či případně nové vymezení stávajících pojmů používaných v ShrZ;
- 4) z. č. 501/ 2004 Sb. s účinností od 1. 1. 2006 v souvislosti s přijetím nového základního procesního kodexu pro řízení před orgány veřejné správy, jímž je z. č. 500/2004 Sb., správní řád;
- 5) z. č. 274/2008 s účinností od 1. 1. 2009 v souvislosti s přijetím nového zákona zákona o Policii ČR – z. č. 273/2008 Sb., o Policii ČR, kterým současně byl ve ShrZ zakotven i zákaz zahalování obličeje účastníkům shromáždění;

---

²⁰ Černý, Petr – Lehká, Markéta. *Zákon o právu shromažďovacím: Komentář*. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 194.

- 6) z. č. 294/2009 Sb. s účinností od 19. 9. 2009, jímž došlo k prodloužení tří denní lhůty k rozhodnutí správních úřadů o případném zákazu oznámeného shromáždění či o době jeho ukončení na lhůtu tří pracovních dnů.²¹

3.1 Působnost zákona o právu shromažďovacím

Shromažďovací zákon uvádí v ustanovení § 1, že *občané mají právo pokojně se shromažďovat*. Vzhledem k tomu, že byl ShrZ přijat dříve než Listina, tak je zapotřebí vzít v úvahu čl. 42 odst. 3 Listiny, v němž se uvádí, že *pokud dosavadní předpisy používají pojmu „občan“, rozumí se tím každý člověk, jde-li o základní práva a svobody, které Listina přiznává bez ohledu na státní občanství*. Subjektem (nositelem) práva na svobodu shromažďování tedy není pouze občan ČR, nýbrž každý, přičemž toto právo může uplatnit výhradně ve společenství s jinými osobami. Navíc jsou subjektem práva vedle osob fyzických i osoby právnické; adresátem, čili nositelem z něj plynoucích povinností, je především stát (veřejná moc).

ShrZ se vztahuje na shromáždění osob pouze v případě, kdy *výkon tohoto práva slouží občanům k využívání svobody projevu a dalších ústavních práv a svobod, k výměně informací a názorů a k účasti na řešení veřejných a jiných společných záležitostí vyjádřením postojů a stanovisek* (§ 1 odst. 2 ShrZ). Přitom *za shromáždění ve smyslu tohoto zákona se považují též pouliční průvody a manifestace* (§ 1 odst. 3 ShrZ). Za shromáždění ve smyslu ShrZ se nepovažují:

- 1) *Shromáždění osob související s činností státních orgánů upravená jinými právními předpisy*. Státními orgány se přitom rozumí orgány veřejné moci, které zahrnují rovněž orgány územních samosprávných celků (obcí a krajů). Příkladem takových shromáždění jsou zasedání komor parlamentu či zastupitelstev územních samosprávných celků.
- 2) *Shromáždění související s poskytováním služeb*. Službou se přitom rozumí ekonomická činnost za úplatu. Jedná se o tzv. komerční shromáždění, jejichž příkladem je fronta v obchodě nebo komerční koncert.
- 3) *Jiná shromáždění nesloužící účelu uvedenému v § 1 odst. 2*.²²

²¹ Černý, Petr – Lehká, Markéta. *Zákon o právu shromažďovacím: Komentář*. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 194-195.

²² Břeň, Jan – Jemelka, Luboš. *Zákon o sdružování občanů, zákon o právu shromažďovacím, zákon o právu petičním: s komentářem*. Praha: ASPI, 2007, s. 74.

Z hlediska časové působnosti je zapotřebí zmínit, že zákonodárce stanovil nabytí ShrZ dnem jeho vyhlášení ve Sbírce zákonů (§ 22 ShrZ). K tomu došlo dne 29. 03. 1990, tedy pouhé dva dny po jeho schválení.

3.2 Subjekty shromáždění

3.2.1 Svolavatel

ShrZ uvádí v § 3, že *shromáždění může svolat občan starší 18 let nebo právnická osoba se sídlem na území České republiky, anebo skupina osob*, tedy „svolavatel“. Svolavatel je osoba nebo skupina osob vyzývající k účasti na shromáždění a činící odpovídající organizační opatření k jeho realizaci. Vyzývat k účasti pak může svolavatel sám nebo prostřednictvím dalších osob libovolnými prostředky (letáky, internetem, rozhlasem, televizí, poštou apod.).²³ Úřad poskytuje podle možností a okolností svolavateli pomoc. Úřad by však neměl preferovat některého ze svolavatelů, ale svoji pomoc by měl věnovat svolavatelům pokud možno rovnoměrně.²⁴ I když nemá svolavatel povinnost být na shromáždění osobně přítomen, ShrZ s jeho účastí vzhledem k jeho povinnostem počítá.

Podmínku způsobilosti k právním úkonům pro svolavatele, a to fyzickou osobu, ShrZ výslovně nestanoví. Lze se však domnívat, že splnění této podmínky je nutné, a to s ohledem na subsidiaritu SpŘ a požadavek dovršení 18 let. ShrZ požaduje, aby osoba byla dostatečně způsobilá organizovat a nést odpovědnost za průběh shromáždění. Navíc oznámení shromáždění je bezpochyby právním úkonem, ke kterému je třeba plné způsobilosti stejně tak jako k organizaci shromáždění.²⁵

ObčZ definuje v § 18 právnickou osobu, jedná se o sdružení fyzických nebo právnických osob, účelová sdružení majetku, jednotky územní samosprávy a jiné subjekty, o kterých to stanoví zákon. Právní úkony právnické osoby ve všech věcech činí statutární orgány a za určitých podmínek i jiní její pracovníci nebo členové. Právnické osoby přitom mohou svolávat shromáždění bez ohledu na účel založení.

Skupinou osob se rozumí buď fyzické osoby starší 18 let, nebo právnické osoby, které mohly být i samy svolavateli. Skupina osob je zcela neformálním subjektem, který

---

²³ Černý, Petr – Lehká, Markéta. *Zákon o právu shromažďovacím: Komentář*. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 40.

²⁴ Břeň, Jan – Jemelka, Luboš. *Zákon o sdružování občanů, zákon o právu shromažďovacím, zákon o právu petičním: s komentářem*. Praha: ASPI, 2007, s. 89.

²⁵ Černý, Petr – Lehká, Markéta. *Zákon o právu shromažďovacím: Komentář*. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 41.

může být vytvořen jen za účelem svolání shromáždění. V případě většího počtu osob ohlašujících shromáždění je praktické, aby si zejména s ohledem na nutnost rychlého doručování zvolili společného zmocněnce. Společným zmocněncem může být jak osoba fyzická, tak právnická.²⁶

ShrZ přiznává v § 6 svolavateli řadu oprávnění. Ustanovení § 6 odst. 1 ShrZ uvádí, že *svolavatel je oprávněn činit všechna opatření ke svolání shromáždění. Zejména je oprávněn v souladu s oznámeným účelem shromáždění osobně či písemně nebo jinak zvat k účasti na něm. Svolaatel má též právo, aby pozvání na shromáždění bylo ve vhodném čase vyhlášeno místním rozhlasem. Úřad podle možností a okolností poskytuje svolavateli pomoc.* Dále ustanovení § 6 odst. 2 ShrZ uvádí, že *oprávnění svolavatele podle odst. 1 zaniká, nebyla-li platně splněna oznamovací povinnost podle § 5 nebo bylo-li shromáždění zakázáno.* Další oprávnění stanoví § 6 odst. 3 ShrZ, podle něhož *je-li důvodná obava, že shromáždění bude rušeno, může svolavatel požádat úřad nebo příslušný útvar Policie ČR, aby shromáždění byla poskytnuta ochrana.* V ustanovení § 6 odst. 4 ShrZ je uvedeno, že *svolavatel vydává přímo nebo s pomocí pořadatelů účastníkům pokyny k zajištění řádného průběhu shromáždění. Svolaatel za řádný průběh shromáždění odpovídá. Vydávání pokynů je jeho právo i povinnost. Za řádný průběh shromáždění lze považovat, jestliže je shromáždění pokojné, podstatně se neodchyluje od svého účelu uvedeného v oznámení a je včas a řádně ukončeno.*²⁷

Svolavatelovy povinnosti jsou uvedeny v § 6 odst. 4 ShrZ. Svolaatel je povinen:

- a) *poskytnout úřadu na jeho žádost součinnost nezbytnou k zajištění řádného průběhu shromáždění a splnit povinnost stanovené zvláštními právními předpisy;*
- b) *zajistit potřebný počet způsobilých pořadatelů starších 18 let;*
- c) *řídit průběh shromáždění tak, aby se podstatně neodchylovalo od účelu shromáždění uvedeného v oznámení;*
- d) *dávat závazné pokyny pořadatelům;*
- e) *dbát o pokojný průběh shromáždění a činit opatření, aby nebyl narušován;*

---

²⁶ Černý, Petr – Lehká, Markéta. *Zákon o právu shromažďovacím: Komentář.* Praha: C.H.Beck, 2010, s. 44.

²⁷ Černý, Petr – Lehká, Markéta. *Zákon o právu shromažďovacím: Komentář.* Praha: C.H.Beck, 2010, s. 80.

f) *shromáždění ukončit.*

Ustanovení § 6 odst. 6 ShrZ uvádí, že nepodaří-li se svolavatel při narušení pokojného průběhu shromáždění zjednat nápravu, požádá bez zbytečného odkladu o potřebnou pomoc úřad nebo příslušný útvar Policie ČR a vlastními prostředky vyzve účastníky k obnovení pokojného průběhu shromáždění. Může tak učinit též, jestliže se účastníci po ukončení shromáždění pokojně nerozejdou.

Pokud vzejde ze shromáždění petice dle § 6 odst. 7, postupuje se podle zvláštních předpisů.²⁸

Kromě výše vyjmenovaných povinností svolavatele musí také splnit povinnosti stanovené zvláštními právními předpisy. Předpisy, na které by se měli svolavatelé zaměřit, se týkají úseku požární ochrany, ochrany přírody a krajiny, ochrany veřejného zdraví apod.

ShrZ uvádí v § 5 odst. 4 povinnost svolavatele přiložit k oznámení souhlas toho kdo je vlastníkem, nebo uživatelem pozemku, na kterém se má konat shromáždění. Absence tohoto souhlasu má za následek neplatnost oznámení. Při určení, kdo je vlastníkem pozemku, je třeba se řídit evidencí v katastru nemovitostí.²⁹ V případě spoluvlastnictví pozemku platí tzv. princip majorizace zakotvený v § 139 odst. 2 ObčZ, který uvádí, že o hospodaření se společnou věcí rozhodují spoluvlastníci většinou počítanou podle velikosti podílů. Z uvedeného vyplývá, že postačuje souhlas s konáním shromáždění vlastníka či vlastníků s nadpoloviční většinou podílů.³⁰

3.2.2 Správní orgán – úřad

Podle § 2a ShrZ *vykonává působnost ve věcech práva shromažďovacího v přenesené působnosti:*

- a) *obecní úřad, v jehož územním obvodu se má shromáždění konat,*
- b) *pověřený obecní úřad, přesahuje-li místo konání shromáždění územní obvod obecního úřadu,*
- c) *krajský úřad, pokud místo konání shromáždění přesahuje správní obvod pověřeného obecního úřadu,*

---

²⁸ Zákon č. 85/1990 Sb., o právu petičním.

²⁹ Zákon č. 344/1992Sb., katastrální zákon.

³⁰ Černý, Petr – Lehká, Markéta. *Zákon o právu shromažďovacím: Komentář*. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 69.

d) *Ministerstvo vnitra, pokud místo konání shromáždění přesahuje hranice kraje*

Působnost jednotlivých úřadů nelze nijak měnit, přenášet či atrahovat. Ustanovení ShrZ jsou v tomto směru *lex specialis* k z. č. 128/2000 Sb., o obcích, a dalším, které delegaci či atrakci dovolují. Nelze tedy tuto působnost měnit ani statutem města, umožňuje-li zákon o obcích jeho územní členění (statutární města). Kritériem pro určení, pod působnost kterého úřadu mobilní shromáždění (průvod) spadá, budou hranice obcí, kterými shromáždění projde, s ohledem na to, do kterého správního obvodu pověřeného obecního úřadu nebo krajského úřadu patří (z. č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností). I když půjde o méně častý případ, může i stacionární shromáždění přesahovat hranice obce, přičemž na pravidle určení příslušného úřadu se ničeho nemění a je jím pověřený obecní úřad či krajský úřad, do jehož obvodu patří obce, na jejichž území se má shromáždění nacházet.³¹

I v případě, že je u různých obecních úřadů v působnosti jednoho krajského úřadu či dokonce na území celé ČR ohlášeno několik shromáždění, která mají stejný účel či dokonce i svolavatele, je dána stále příslušnost obecních úřadů podle § 2 písm. ShrZ, jestliže ohlášené shromáždění nepřekročí správní obvod jednotlivých obcí, u nichž bylo ohlášeno. Jinou otázkou je, zda svolavatel bude v těchto situacích schopen plnit povinnosti uložené mu ShrZ (viz § 6 ShrZ).³²

Nejvyšší správní soud se zabýval místní příslušností úřadu ve svém rozsudku ze dne 21. 02. 2008, sp. zn. 2 As 17/2008 (publikovaný pod č. 1557/2008 Sb. NSS) Jednalo se po pochod pravicových radikálů Plzně dne 19. 1. 2008. Oznámení o průvodu s účelem „Protest proti omezování svobody shromažďování a omezování svobody slova“ bylo podáno u Úřadu městského obvodu Plzeň 3. Primátor statutárního města Plzně jako osoba stojící v čele Magistrátu města Plzně toto shromáždění zakázal, přičemž se opřel o Statut města Plzně. NSS konstatoval, že se v tomto případě o úkoly magistrátu vůbec nejedná, a plně se ztotožnil s názorem Krajského soudu v Plzni, že rozhodnutí o zákazu shromáždění bylo nezákonné, protože bylo vydáno orgánem, který k tomu nebyl zákonem oprávněn. K tomu dodal, že *znění citovaného zákonného*

---

³¹ Černý, Petr – Lehká, Markéta. *Zákon o právu shromažďovacím: Komentář*. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 40.

³² Černý, Petr – Lehká, Markéta. *Zákon o právu shromažďovacím: Komentář*. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 40.

ustanovení (§ 2a ShrZ) je natolik jasné, že neumožňuje modifikaci ani statutem města, tzn. podzákoným a sekundárním pramenem práva.

3.2.3 Účastník shromáždění

Účastníkem shromáždění je osoba přítomná na shromáždění se záměrem podílet se na jeho konání, ale i osoba přítomná na shromáždění za účelem ho rušit. Účastníky nejsou náhodní kolemjdoucí či přihlížející viditelně oddělení od shromáždění. Taktéž není účastníkem osoba přítomná na shromáždění z jiných důvodů, než je účast na shromáždění, tj. zástupce úřadu, policisté, v uzavřených prostorách obsluhující personál.³³

Povinnosti účastníků vymezuje § 7 ShrZ:

- 1) *Jsou povinni dbát pokynů svolavatele a pořadatelů podle § 6 a zdržet se všeho, co by narušilo řádný a pokojný průběh shromáždění. Z tohoto ustanovení vyplývá, že pořadatelé mají být zřetelně označeni a to nejen z pohledu viditelnosti, ale i srozumitelnosti. Účastníci mají povinnost zachovávat stanovený účel shromáždění a nijak ho nerušit.*
- 2) *Po ukončení shromáždění jsou povinni se pokojně rozejít. Je-li shromáždění rozpuštěno, jsou povinni neprodleně opustit místo shromáždění. V rozchodu jim nesmí být žádným způsobem bráněno. Pokyn k rozpuštění shromáždění, a tím i k rozchodu účastníků, vydává zástupce úřadu či příslušník Policie ČR pokud ho neukončil svolavatel shromáždění.*
- 3) *Nesmějí mít u sebe střelné zbraně nebo výbušniny. Rovněž nesmějí mít u sebe jiné předměty, jimiž lze ublížit na zdraví, lze-li z okolností nebo z chování účastníků usuzovat, že mají být užity k násilí nebo pohrůžce násilím. Střelné zbraně lze dělit na a) palné zbraně: brokové zbraně, kulové zbraně, zbraně vybavené kulovými a brokovými hlavněmi, signální zbraně, narkotizační zbraně apod., b) plynové zbraně, kterými jsou vzduchovky, větrovky, paintballové zbraně, metné zbraně, narkotizační zbraně atd. Svolavatel ani pořadatelé nejsou oprávněni provádět osobní prohlídky a kontrolovat jednotlivé účastníky, zda u sebe*

---

³³ Černý, Petr – Lehká, Markéta. *Zákon o právu shromažďovacím: Komentář*. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 91.

mají zakázané věci, nemají ani právo je odebírat. Pokud by mělo být zakázaných věcí užito, tak má svolavatel povinnost se obrátit na Policii ČR či úřad.³⁴ Samotná účast na shromáždění ovšem není důvodem ke kontrole účastníků, zda u sebe nemají nedovolené předměty.

- 4) *Nesmějí mít obličej zakrytý způsobem ztěžujícím nebo znemožňujícím jejich identifikaci.* V tomto ustanovení je zakotven absolutní zákaz zahalení. Povinnost účastníků nemít zakrytý obličej způsobem ztěžujícím nebo znemožňujícím jejich identifikaci byla přijata v souvislosti se snahou odstranit potíže s identifikací pachatelů trestné činnosti. Institut zákazu zahalení je ústavněprávně hraničním zákazem a existuje několik argumentů pro i proti jeho zavedení. Černý a Lehká ve svém komentáři³⁵ nicméně poukazují na to, že účastníci masopustních průvodů v maskách či pomalování barvami také značně ztěžují či přímo znemožňují identifikaci, a jejich počínání je tak v rozporu se ShrZ. Jak tvrdí, existuje několik argumentů pro i proti zavedení tohoto zákazu, přičemž se jedná o poměrně sporadické omezení práva na svobodu shromažďování. Také demonstranti s pokojnými a nenásilnými úmysly, kteří ovšem nechtějí být poznáni, se z obavy nebudou takových shromáždění zúčastňovat. Právě nemožnost jakýchkoliv výjimek staví toto ustanovení do sporné ústavněprávní pozice. Ustanovení se navíc může dostat do rozporu s náboženskou svobodou, neboť je jím prakticky zakázáno shromáždění zahalených muslimských žen. Porušení povinnosti uvedené v tomto ustanovení je přestupkem, může za něj být uložena pokuta a je důvodem k rozpuštění shromáždění. Autoři komentáře navrhují návrat původního znění z. č. 274/2008 Sb. před novelizací, kdy věta pokračovala slovy: „je-li proti shromáždění prováděn zákrok útvaru Policie ČR“, případně doplnit celou tuto větu slovy: „nebo pokud jsou k odskrytí obličeje příslušníkem Policie ČR vyzváni“.³⁶

---

³⁴ Černý, Petr – Lehká, Markéta. *Zákon o právu shromažďovacím: Komentář*. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 93-94.

³⁵ Černý, Petr – Lehká, Markéta. *Zákon o právu shromažďovacím: Komentář*. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 95-96.

³⁶ Viz Uhl, Petr. Petr Uhl: Potřebujeme změnit úpravu práva shromažďovacího? II. *Jiné právo* [online]. Vydáno 21. 06. 2009 [cit. 2012-04-25]. Dostupné z <<http://jinepravo.blogspot.com/2009/06/petr-uhl-potrebujeme-zmenit-upravu.html>>.

3.3 Oznámení shromáždění

Náležitosti oznámení jsou uvedeny v § 5 ShrZ. Ustanovení § 5 odst. 1 ShrZ uvádí, že *svolavatel je povinen shromáždění písemně oznámit úřadu tak, aby úřad oznámení obdržel alespoň 5 dnů předem. Úřad může v odůvodněných případech přijmout oznámení i v kratší lhůtě.* Jedná se o hmotněprávní lhůtu, kdy pro zachování lhůty je rozhodující doručení úřadu.³⁷ Dodržení hmotněprávní pětidenní lhůty je splněno až tehdy, když je oznámení perfektní, bez vad. *Oznámení může být předloženo též osobně v pracovní den v době mezi osmou a patnáctou hodinou. Úřad vytvoří podmínky, aby oznámení mohla být řádně přijímána.* Je-li oznámení předloženo osobně, úřad to svolavateli písemně potvrdí s uvedením dne a hodiny kdy byla oznamovací povinnost splněna. V úvahu připadá rovněž ústní oznámení do protokolu na příslušném úřadu.³⁸ V ustanovení § 5 odst. 2 je potom uvedeno, že *k oznámení, které svolavatel podá dříve než 6 měsíců přede dnem konání shromáždění, se nepřihlíží.* Ustanovení sleduje za cíl zamezit účelovému blokování veřejných míst, ke kterému docházelo před novelou ShrZ provedenou z. č. 259/2002 Sb. Důsledkem takového jednání byl stav, že k realizaci shromažďovacího práva nemohl tato zablokovaná místa využít jiný svolavatel.³⁹

Náležitosti oznámení jsou upraveny v § 5 odst. 3 ShrZ. Svolavatel musí uvést:

- a) *účel shromáždění, den a místo jeho konání a dobu zahájení; jde-li o shromáždění na veřejném prostranství, též předpokládanou dobu jeho ukončení;*
- b) *předpokládaný počet účastníků shromáždění;*
- c) *opatření, která provede, aby se shromáždění konalo v souladu se zákonem, zejména potřebný počet pořadatelů starších 18 let, které k organizaci shromáždění určí, a způsob jejich označení;*
- d) *má-li jít o pouliční průvod, výchozí místo, cestu a místo ukončení;*
- e) *jméno, příjmení a trvalý pobyt svolavatele, u právnické osoby její název a sídlo a jméno, příjmení a bydliště toho, kdo je zmocněn v této věci jednat jejím jménem;*

---

³⁷ Břeň, Jan – Jemelka, Luboš. *Zákon o sdružování občanů, zákon o právu shromažďovacím, zákon o právu petičním: s komentářem.* Praha: ASPI, 2007, s. 84.

³⁸ Břeň, Jan – Jemelka, Luboš. *Zákon o sdružování občanů, zákon o právu shromažďovacím, zákon o právu petičním: s komentářem.* Praha: ASPI, 2007, s. 85

³⁹ Břeň, Jan – Jemelka, Luboš. *Zákon o sdružování občanů, zákon o právu shromažďovacím, zákon o právu petičním: s komentářem.* Praha: ASPI, 2007, s. 86

f) *jméno, příjmení a trvalý pobyt toho, kdo je zmocněn jednat v zastoupení svolavatele.*

Oznámení svolavatele nebude platné, pokud neuvede jednotlivé údaje uvedené v § 5 odst. 3 ShrZ, či jsou-li uvedené údaje neúplné nebo nepřesné. Úřad je povinen upozornit svolavatele na vady oznámení, přičemž v případě oznámení, které bylo doručeno úřadu jiným způsobem než osobně, je stanovena písemná forma upozornění.⁴⁰

Některá shromáždění spadající pod ShrZ nepodléhají oznamovací povinnosti, a příslušnému úřadu se tedy neoznamují. Oznámení těchto výjimek není v rozporu se zákonem. Podle § 4 odst. 1 ShrZ tedy *shromáždění musí být oznamována úřadu s výjimkou:*

- a) *shromáždění pořádaných právníky osobami přístupných jen jejich členům či pracovníkům a jmenovitě pozvaným hostům.* Do této skupiny patří uzavřená shromáždění. Jako příklad lze uvést hasičské cvičení požární ochrany.
- b) *shromáždění pořádaných církvemi nebo náboženskými společnostmi v kostele nebo v jiné modlitebně, procesí, poutí a jiných průvodů a shromáždění sloužících k projevům náboženského vyznání.* Církevní shromáždění může být konáno jako otevřené nebo jako uzavřené shromáždění. O formě rozhoduje svolavatel a na realizaci dohlíží pořadatelé.⁴¹
- c) *shromáždění konaných v obydlích občanů.* Jedná se o otevřené shromáždění. Je nutno, aby bylo obydlí zpřístupněno blíže neurčenému okruhu účastníků. Soukromá shromáždění být omezována nemohou.
- d) *shromáždění jmenovitě pozvaných osob v uzavřených prostorách.* Opět se musí jednat o shromáždění na veřejném místě. Jako příklad lze uvést schůzi členů tenisového klubu.

Rozdílem mezi shromážděním podléhajícím oznamovací povinnosti a shromážděním nepodléhajícím oznamovací povinnosti je to, že *na shromáždění, které podléhá oznamovací povinnosti, může úřad vyslat svého zástupce, jemuž je svolavatel povinen vytvořit podmínky pro řádné plnění jeho úkolů, zejména mu umožnit sledování*

---

⁴⁰ Břeň, Jan – Jemelka, Luboš. *Zákon o sdružování občanů, zákon o právu shromažďovacím, zákon o právu petičním: s komentářem.* Praha: ASPI, 2007, s. 88.

⁴¹ Černý, Petr – Lehká, Markéta. *Zákon o právu shromažďovacím: Komentář.* Praha: C.H.Beck, 2010, s. 48.

průběhu shromáždění a provedení úkonů nezbytných k případnému rozpuštění shromáždění (§ 4 odst. 2 ShrZ).

Za výjimku z oznamovací povinnosti lze označit obsah ustanovení § 4 odst. 3 ShrZ, podle něhož *rada obce může ve svém územním obvodu nařízením určit místa, kde lze konat shromáždění k účelu uvedenému v § 1 odst. 2 bez oznámení. Přitom může stanovit dobu, v níž se taková shromáždění konat nesmějí*⁴². Bez oznámení se na těchto místech tedy mohou konat vždy pouze stacionární shromáždění. Rada obce nemusí svého oprávnění využít.⁴³

3.4 Zákaz shromáždění

Zákaz shromáždění upravuje § 10 ShrZ. § 10 odst. 1 uvádí, že *úřad, jemuž bylo shromáždění oznámeno, je zakáže, jestliže by oznámený účel shromáždění směřoval k výzvě:*

- a) popírat nebo omezovat osobní, politická nebo jiná práva občanů pro jejich národnost, pohlaví, rasu, původ, politické nebo jiné smýšlení, náboženské vyznání a sociální postavení nebo k rozněcování nenávisti a nesnášenlivosti z těchto důvodů;*
- b) dopouštět se násilí nebo hrubé neslušnosti;*
- c) jinak porušovat ústavu a zákony.*

§ 10 odst. 2 uvádí, že *úřad shromáždění zakáže též tehdy, jestliže*

- a) se má konat na místě, kde by účastníkům hrozilo závažné nebezpečí pro jejich zdraví;*
- b) na stejném místě a ve stejnou dobu se má podle dříve doručeného oznámení konat jiné shromáždění a mezi svolavatelem nedošlo k dohodě o úpravě doby jeho konání; nelze-li určit, které oznámení bylo doručeno dříve, rozhodne se za účasti zástupců svolavatelů losováním.*

§ 10 odst. 3 uvádí, že *úřad může shromáždění zakázat, má-li být konáno v místě, kde by nutné omezení dopravy a zásobování bylo v závažném rozporu se zájmem obyvatelstva,*

---

⁴² Jako příklad aplikace tohoto ustanovení lze uvést nařízení hl. m. Prahy č. 19/2004, které uvádí, že shromáždění bez oznámení lze konat v prostoru Palackého náměstí v Praze 2, vymezeném na východě pomníkem Františka Palackého, na severu výstupem z podchodu od stanice metra Karlovo náměstí, na západní straně pásem zeleně a na jižní straně zvýšeného parteru Palackého náměstí kamenným zábradlím. Shromáždění bez oznámení se nesmějí konat v době od 20 do 10 hodin. Cit. dle Černý, Petr – Lehká, Markéta. *Zákon o právu shromažďovacím: Komentář*. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 52.

⁴³ Černý, Petr – Lehká, Markéta. *Zákon o právu shromažďovacím: Komentář*. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 51.

lze-li bez nepřiměřených obtíží konat shromáždění jinde, aniž by se tím zmařil oznámený účel shromáždění. Podle § 10 odst. 4 ShrZ úřad nemůže shromáždění zakázat z důvodů uvedených v odstavcích 2 a 3, jestliže svolavatel přijal návrh národního výboru podle § 8.

Vedle těchto důvodů zákazu uvedených v § 10 odst. 1 až 3, je třeba odlišovat i další případy, ve kterých je shromáždění zakázáno *ex lege*. Tato shromáždění jsou zakázána přímo zákonodárcem, čili se zde neuplatní zákaz povolování shromáždění orgány veřejné správy, který je adresován moci výkonné. Zákonodárce je omezen pouze důvody restrikce shromažďovacího práva uvedenými v čl. 19 odst. 2 LPS. Zakázaným je shromáždění v blízkosti budov zákonodárných sborů či Ústavního soudu (§ 1 odst. 5 ShrZ, § 25 z. č. 182/1993 Sb. o Ústavním soudu), dále politické shromáždění ve vojenských objektech (§ 44 z. č. 221/1999 Sb.). V případě těchto shromáždění se ochrana ShrZ neuplatní a lze je ihned rozpustit postupem podle § 12 odst. 1 ShrZ. Jestliže úřad obdrží oznámení o shromáždění, které je zakázáno *ex lege*, upozorní na to svolavatele, neboť takové oznámení nelze považovat za úplné s ohledem na to, že je udáno nemožné místo konání. Úřad rozhodnutí o zákazu v tomto případě nevydává, neboť o zákazu nerozhoduje (zákaz byl již vydán).⁴⁴

Za zákaz shromáždění *ex lege* nelze považovat omezení či zákaz shromáždění upravený obecně závaznou vyhláškou obce. Jediná úprava shromažďovacího práva legislativního (obecně závazného) charakteru, které může orgán na obecní úrovni zavést, je zakotvena § 4 odst. 3 ShrZ, který říká, že *rada obce může ve svém územním obvodu nařízením určit místa, kde lze konat shromáždění k účelu uvedenému v § 1 odst. 2 bez oznámení. Přitom může stanovit dobu, v níž se takové shromáždění konat nesmějí.* Obec nemůže upravovat práva a povinnosti, jsou-li upraveny zvláštním zákonem. Z uvedeného vyplývá, že je nepřípustné, aby obec obecně závaznou vyhláškou či nařízením omezovala shromažďovací právo tak, že stanoví určité termíny konání shromáždění v souvislosti s oslavou určitých svátků.⁴⁵

---

⁴⁴ Černý, Petr – Lehká, Markéta. *Zákon o právu shromažďovacím: Komentář*. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 107.

⁴⁵ Černý, Petr – Lehká, Markéta. *Zákon o právu shromažďovacím: Komentář*. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 107.

3.4.1 Oznámený účel shromáždění

Ustanovení § 10 odst. 1 ShrZ uvádí, že *Úřad, jemuž bylo shromáždění oznámeno, je zakáže, jestliže by oznámený účel shromáždění směřoval k výzvě:*

- a) popírat nebo omezovat osobní, politická nebo jiná práva občanů pro jejich národnost, pohlaví, rasu, původ, politické nebo jiné smýšlení, náboženské vyznání a sociální postavení nebo k rozněcování nenávisti a nesnášenlivost z těchto důvodů;*
- b) dopouštět se násilí nebo hrubé neslušnosti;*
- c) jinak porušovat ústavu a zákony.*

K zákazu shromáždění požaduje ShrZ, aby účel shromáždění směřoval k určitým výzvám. Cílem shromáždění jako celku musí být snaha o určité sdělení, které má podnítit postoj či jednání. Musí jít o jednání, které má ve shromáždění natolik relevantní podíl, že utváří celkový dojem o účelu shromáždění. Nemusí se jednat jen o verbální projevy řečníků či účastníků, ale závěr o směřování shromáždění může být učiněn i z dalších znaků, jako jsou oblečení účastníků, zpívání či produkce určité písně. Účelem shromáždění nemusí být tedy pouze konkrétní výzvy ve smyslu podnícení účastníků či veřejnosti k určitému jednání, ale postačuje, jestliže účel shromáždění vzhledem k širším souvislostem prokazatelně směřuje proti hodnotám uvedených v odst. 1.⁴⁶ Účelem shromáždění lze rozumět cíl, za kterým je shromáždění konáno, tedy to, čeho má být shromážděním dosaženo. Závadný účel může být dopředu ohlášen, což je důvodem k zákazu shromáždění, nebo může jít o skrytý účel. Jakmile vyjde najevo, za jakým účelem je shromáždění konáno, lze ho ze zákonných důvodů zakázat resp. rozpustit. Úřad při hodnocení naplnění důvodů zákazu vychází z údajů v oznámení, které podrobuje interpretaci, přiřazuje jim význam a podřazuje takto získané informace pod jednotlivá ustanovení § 10 ShrZ.⁴⁷

Časté spory vznikají ohledně ohlášeného a skutečného účelu shromáždění. Zatímco v médiích je ohlášené shromáždění prezentováno jako demonstrace extremistů, formálně ohlášený účel shromáždění je nezávadný. Dostáváme se tedy k otázce, zda může úřad zkoumat i jiné skutečnosti, než které byly uvedeny v oznámení. Již ze

---

⁴⁶ Černý, Petr – Lehká, Markéta. *Zákon o právu shromažďovacím: Komentář*. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 108.

⁴⁷ Černý, Petr – Lehká, Markéta. *Zákon o právu shromažďovacím: Komentář*. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 58, 108.

samotného ShrZ lze jasně dovodit, že úřad posuzuje pouze formální náležitosti ohlášení (opačně NSS, č. j. 8 As 51/2007-67, sp. Zn. 8 As 7/2008, viz níže).⁴⁸

NSS se vyjádřil k problematice účelu oznamovaného shromáždění v rozsudku ze dne 05. 11. 2007, sp. Zn. 8 As 51/2007. Jednalo se o kauzu pochodu sdružení Mladých národních demokratů, který měl vést přes pražské židovské město v den výročí Křišťálové noci – 10. 11. a jehož oznámeným účelem byl „Protest proti účasti České republiky na okupaci Iráku.“ Úřad svým rozhodnutím shromáždění zakázal s odůvodněním, že oznámený účel shromáždění směřuje k výzvě k rozněcování nenávisti a nesnášenlivosti občanů pro jejich národnost, původ a náboženské vyznání. Městský soud v Praze úřadu vytkl, že se vůbec nezabýval oznámeného účelu shromáždění a místo toho rozvinul úvahu, podle níž je oznámený účel fiktivní a jeho skutečný účel souvisí s výročím tzv. Křišťálové noci. Dále, že se věnoval také údajům o možné spojitosti svolavatele s neregistrovanou neonacistickou organizací – Národní odpor, o jeho postojích blízkých neonacismu a o jeho údajné publikační činnosti na internetu. Podle městského soudu totiž úřad nemá pro takové úvahy a spekulace žádnou pravomoc a odůvodnění rozhodnutí neodpovídá ShrZ.

NSS dospěl k závěru, že v posuzované věci nejsou dány předpoklady k postupu podle § 11 odst. 3, věta 6, 7 ShrZ, neboť shromáždění nebylo vůbec oznámeno, a vyzval úřad k tomu, aby věc usnesením odložil, pokud tak již neučinil dříve po zrušení rozhodnutí Městským soudem. NSS se ve svém rozsudku vyjádřil nad rámec odůvodnění věci samé k důvodům pro zákaz shromáždění podle § 10 odst. 1 ShrZ. Nejprve uvedl, že *v případě shromažďovacího práva nelze odůvodnit zákaz shromáždění pouze odkazem na osobu svolavatele či osobu oprávněnou za svolavatele jednat. I kdyby se jednalo o osoby přináležící k extremistickým skupinám, či projevující extremistické názory, nelze a priori vyloučit, že hodlají svého práva využít v zákonných mezích. Na druhé straně je nutné uvést, že přidají-li se k popsáním charakteristikám daných osob další skutečnosti, jako např. datum (den blízký výročí tzv. Křišťálové noci) a místo konání shromáždění (blízkost synagog), může být již důvod pro zákaz shromáždění dán. Takový závěr může být zdůrazněn i dalšími okolnostmi, např. tím, že předpokládaný den shromáždění připadne na sobotu, která je z hlediska židovského náboženství svátkem a kdy se věřící shromažďují v synagogách.*

---

⁴⁸ Černý, Petr – Lehká, Markéta. *Zákon o právu shromažďovacím: Komentář*. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 59.

Dále konstatoval, že v této souvislosti není udržitelný názor městského soudu, podle nějž musí správní orgán vycházet pouze z oznámeného účelu shromáždění. Zkušenost ukazuje, že subjekty, jejichž cíle jsou v rozporu se základními principy demokracie, neodhalují tyto cíle dříve než při jejich realizaci. Formálně oznámený účel shromáždění pak jistě může skrývat cíle a záměry, které se liší od těch proklamovaných (obdobně srov. rozsudek ESLP ve věci Tsonev proti Bulharsku ze dne 13. 04. 2006, stížnost č. 45963/99). Chce-li ovšem správní orgán zakázat shromáždění proto, že podle jeho názoru svolavatel zastírá oznámeným nezávadným účelem skutečný závadný účel shromáždění, musí takový závěr prokázat a nese v tomto směru důkazní břemeno.

NSS uzavřel, že v souladu s principem proporcionality musí správní orgán v podobné situaci vždy vážít, zda je nutné přistoupit k zákazu shromáždění bez dalšího, nebo zda lze věc řešit např. změnou data či místa shromáždění. Má-li správní orgán pochybnosti o oznámeném účelu shromáždění, aniž by byl schopen prokázat důvodnost těchto pochybností, nezbude mu než je zohlednit pouze v připravenosti rozpustit shromáždění, odchýlí-li se od formálně deklarovaného účelu (§ 12 odst. 5 ShrZ).

Výše zmíněný rozsudek NSS kritizují ve svém komentáři Černý a Lehká. Kritizují odkazování na německou judikaturu, protože německý shromažďovací zákon na rozdíl od českého výslovně umožňuje hodnocení dalších okolností jako je den konání pochodu a jeho případný vztah k rušení veřejného pořádku.⁴⁹ Ještě větší pochybnosti vznikají kolem nutnosti zkoumat a poměřovat s dalšími okolnostmi osobu svolavatele u právnických osob, jde totiž často o občanská sdružení a politické strany, přičemž příslušné právní předpisy⁵⁰ obsahují ustanovení zabraňující vzniku antidemokratických subjektů nebo jejich působení, navíc právnická osoba je oddělena od fyzických osob, které se na ní podílejí a má vlastní existenci. Také odkazování na rozhodování ESLP považují autoři komentáře za sporné, neboť z jeho judikatury nelze dovodit příklon k preventivním zákazům. Na závěr pak sice uznávají, že zákony nelze vykládat pouze gramatickým výkladem, ovšem pouze jeví-li se text nejednoznačným, je namístě přistoupit k dalším metodám výkladu, přičemž zde je podle nich text zákona jasný a prostor pro interpretaci pojmu „oznámený účel“ úzký.

---

⁴⁹ Černý, Petr – Lehká, Markéta. *Zákon o právu shromažďovacím: Komentář*. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 60.

⁵⁰ Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, a zákon č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích.

Nejvyšší správní soud se ve svém rozhodnutí ze dne 31. 08. 2009, č.j. 8 As 7/2008-116 vyjádřil k přezkoumání oznámeného účelu shromáždění. NSS rozhodl o kasační stížnosti občanského sdružení Mladí národní demokraté, kdy Magistrát hl. m. Prahy zakázal konání shromáždění z důvodu směřování účelu shromáždění k rozněcování nenávisti a nesnášenlivosti občanů pro jejich národnost, původ a náboženské vyznání. Toto rozhodnutí následně potvrdil i Městský soud v Praze. NSS však konstatoval, že Magistrát neměl dostatečné důkazy, které by vedly k závěru, že účel shromáždění je jiný než fiktivní. NSS se podrobně zabýval výkladem § 10 odst. 1 ShrZ, v souladu s nímž úřad shromáždění zakáže, směřuje-li oznámený účel shromáždění k protidemokratickým výzvám. NSS konstatoval, že zákonodárce vycházel ze standardní situace, kdy se oznámený účel shoduje s účelem skutečným. Soud rovněž uvedl, že ochrana základních lidských práv a svobod nemá vést k možnosti vyvíjet činnost směřující k popření dalších z těchto práv a svobod. Pokud správní orgán dojde k závěru, že byly naplněny zákonem stanovené podmínky pro zákaz shromáždění, je nutné, aby svoje rozhodnutí důkladně odůvodnil. K tomu NSS uvedl, že nepřímé důkazy musí vždy tvořit logickou, uzavřenou a ničím nenarušenou soustavu důkazů, které na sebe navazují a vzájemně se doplňují, nejsou vyvráceny jinými důkazy svědčícími o opaku, a jsou v takovém vztahu k dokazované skutečnosti, že z nich je možno dovodit právě jen jediný závěr. Správní orgán se nemusí omezovat na prokazování skutečného účelu pouze z charakteristiky svolavatele, specifického místa a času shromáždění. Skutečný účel lze prokázat jakýmkoliv důkazy, které byly získány v souladu se zákonem, a které jsou s to tento účel prokázat. Závěr o skutečném účelu se musí opírat o důkazy nenechající pochyb o tomto účelu.⁵¹

3.4.2 Hrozba závažného nebezpečí

Úřad shromáždění zakáže podle § 10 odst. 2 písm. a) ShrZ jestliže se má konat na místě, kde by účastníkům hrozilo závažné nebezpečí pro jejich zdraví. Úřad je povinen shromáždění zakázat v místě, které vykazuje takové negativní vlastnosti, na základě kterých lze důvodně očekávat, že kvůli nim s velkou pravděpodobností může dojít k újmě na zdraví účastníků shromáždění. Zpravidla půjde o místo nevhodné pro pořádání jakéhokoliv shromáždění, za situace přetrvávání negativních vlivů tohoto místa. Hrozba tedy musí být dána samotnou povahou místa. O takový případ se nejedná,

⁵¹ <http://www.shromazdovacipravo.cz/index.php/judikatura>

hrozí-li nebezpečí od osob účastnících se shromáždění, neboť v takovém případě nejde o vlastnost místa a ShrZ pro takový případ stanoví povinnosti svolavatelů v § 6 odst. 3 a 6. Podle § 10 odst. 2 písm. a) ShrZ je shromáždění zakazováno z důvodu ochrany zdraví účastníků shromáždění, nikoliv osob od účastníků shromáždění odlišných.⁵²

Zákaz z tohoto zákonného důvodu se aplikuje v případě, kdy jsou konkrétní okolnosti mimořádného soustředění chodců a vozidel či současného mimořádného omezení obecného užívání pozemní komunikace, kdy kumulace těchto zjištění signalizuje možné ohrožení zdraví účastníků shromáždění, které ani přijatá organizační opatření pořádkových sil nemohou vyloučit⁵³

V souvislosti se zasedáním Mezinárodního měnového fondu a Světové banky v Praze Městský soud v Praze vyslovil: „*Má-li dojít v místě a čase oznámených shromáždění k mimořádnému soustředění většího počtu chodců i vozidel a současně má být obecné užívání pozemní komunikace v tomto místě výrazně omezeno, je to důvod pro předpoklad, že při kumulaci většího počtu osob ve velmi omezeném prostoru, by účastníkům shromáždění hrozilo závažné nebezpečí pro jejich zdraví.*“⁵⁴

Oproti tomu Krajský soud v Brně ve svém odůvodnění uvedl, že „*pouliční průvod s pořadatelsky zajištěným a akceptovatelným omezením dopravy sám o sobě nepředstavuje žádné obecně známé závažné ohrožení zdraví účastníků průvodu.*“⁵⁵

Dále se touto problematikou zabýval Krajský soud v Plzni v případě shromáždění „*Veřejný protest k nespravedlivému procesu s Vlastimilem Pechancem*“, které se mělo konat dne 21. 04. 2007 v Plzni na Náměstí míru., který ve svém rozhodnutí konstatoval, že „*§ 10 odst. 2 písm. a) zákona č. 84/1990 Sb., o právu shromažďovacím, ukládá správnímu orgánu povinnost zakázat shromáždění v případě, že je s oznámeným místem shromáždění spojena hrozba závažného nebezpečí pro zdraví účastníků shromáždění, respektive pokud se shromáždění má důvodně očekávat, že kvůli nim s velkou pravděpodobností může dojít k újmě na zdraví účastníků shromáždění. Zpravidla půjde o místo nevhodné pro pořádání jakéhokoli shromáždění, za situace přetrvávání negativních vlivů tohoto místa. Hrozba musí být dána samotnou povahou místa. Při aplikaci tohoto ustanovení musí správní orgán v řízení o zákazu shromáždění*

---

⁵² Černý, Petr – Lehká, Markéta. *Zákon o právu shromažďovacím: Komentář*. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 113.

⁵³ Černý, Petr – Lehká, Markéta. *Zákon o právu shromažďovacím: Komentář*. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 113.

⁵⁴ Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 18. 08. 2000, sp. zn. 28 Ca 255/2000.

⁵⁵ Rozhodnutí Krajského soudu v Brně ze dne 28. května 2000, sp.zn. 30 Ca 246/2000.

*prokázat nevhodnost místa shromáždění z důvodu hrozby závažného nebezpečí pro zdraví účastníků shromáždění, a veškeré své úvahy a podklady popsat v odůvodnění zakazujícího rozhodnutí.*⁵⁶

Zákaz z důvodu závažného nebezpečí pro zdraví účastníků musí být opět objektivně odůvodněn. Mezi důvody pro vyslovení zákazu shromáždění by dle okolností konkrétního případu mohly patřit bezprostřední riziko pro zdraví osob v důsledku utonutí v místech zasažených povodní, v místech bezprostředního rizika protržení přehrad, v místech dlouhotrvajících požárů, v místech zasažených pandemií. Dále se může jednat např. o situaci, kdy je shromáždění s cílem upozornit na znečištění ovzduší svoláno před chemickou továrnu, kde právě došlo k úniku nebezpečné látky apod.⁵⁷

Rozsudek NSS ze dne 04. 09. 2007, sp. zn. 5 As 26/2007 se také zabýval zákazem shromáždění podle tohoto ustanovení. Jednalo se o případ průvodu, který se měl konat dne 29. 01. 2007 v Praze, od 18,15 do 21 hodin, a jehož oznámeným účelem byl „Protest proti záměru vybudovat radar v České republice“. NSS se ve svém rozhodnutí ztotožnil s názorem Městského soudu v Praze, který rozhodnutí úřadu o zákazu shromáždění zrušil, v tom, že *závažné nebezpečí pro zdraví účastníků shromáždění – pouličního průvodu nemůže být spatřováno toliko v tom, že (kromě chodníku) bude k pochodu využita i vozovka, ani v tom, že pochod se má uskutečnit v době snížené viditelnosti. Pokud se podle ustanovení § 1 odst. 3 ShrZ za shromáždění považují též pouliční průvody a manifestace, implicitně tím zákon předpokládá konání shromáždění formou průvodu po komunikaci (i po vozovce) a za tímto účelem stanoví povinnosti svolavatelů zajistit řádný průběh shromáždění pomocí pořadatelů, popř. policie, pokud pro konání shromáždění je současně nutné i omezení dopravy. Pro zákaz shromáždění z tohoto zákonného důvodu musí být proto shledány konkrétní okolnosti mimořádného soustředění chodců a vozidel či současného mimořádného omezení obecného užívání pozemní komunikace, kdy kumulace těchto zjištění signalizuje možné ohrožení zdraví účastníků shromáždění, které ani přijatá organizační opatření pořádkových sil nemohou vyloučit. Skutečnost, že organizace shromáždění je svolavatelem často podceňována, např. jednání svolavatele s provozovatelem MHD či*

---

⁵⁶ Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 05. 04. 2007, sp. zn. 30 Ca 30/2007

⁵⁷ Ministertstvo vnitra České republiky. *Manuál pro obce k zákonu o právu shromáždovacím* [online].mvr.cz, s.22. 2.července 2009 [cit 3.4.2012.]. Dostupné z <<http://www.mvr.cz/clanek/extremismus-manual-pro-obce-k-zakonu-o-pravushromazdovacim.aspx>>

dopravní policií o dopravních opatřeních jsou zcela výjimečná, není a nemůže být důvodem k zakázání shromáždění. Správní orgán svým rozhodnutím, byť podpořeným znalostmi z dosavadní praxe, nemůže předjímat budoucí chování svolavatele.

3.4.3 Souběžné shromáždění

Úřad shromáždění též zakáže podle § 10 odst. 2 písm. b) ShrZ *jestliže na stejném místě a ve stejnou dobu se má podle dříve doručeného oznámení konat jiné shromáždění a mezi svolavatelem nedošlo k dohodě o úpravě doby jeho konání; nelze-li určit, které oznámení bylo doručeno dříve, rozhodne se za účasti zástupců svolavatelů losováním.*

Povinnost zakázat shromáždění z důvodu, že se na stejném místě a ve stejnou dobu má konat jiné dříve ohlášené shromáždění, v sobě implikuje povinnost úřadu vyvolat mezi oběma svolavatelem jednání, ze kterého by měla vzejít dohoda o tom, kdy a kde se které shromáždění bude konat. Nemusí být nutně změněno místo konání shromáždění, postačuje změnit čas tak, aby nedošlo ke kolizi. Úřad všem svolavatelům, jejichž shromáždění kolidují, oznámí tuto skutečnost a pozve je k ústnímu jednání před úřadem. Jednání se svolavatelem musí být zachyceno v protokolu o ústním jednání, který bude založen do správního spisu a následně bude prokazovat splnění této povinnosti úřadem.⁵⁸

Pojem *jiné shromáždění*, se kterým se shromáždění oznámené podle ShrZ dostává do kolize, je možno vykládat dvěma způsoby. Vždy bude pod jiné shromáždění zahrnuto shromáždění oznamované podle ShrZ. Problém však nastává, pokud jde o shromáždění, které vůbec nespadá pod působnost ShrZ (§ 2 ShrZ), ale bylo dříve ohlášeno či povoleno jeho konání. První přístup uvádí, že je třeba vykládat pojem jiné shromáždění v jeho širším slova smyslu, tedy nikoliv jen shromáždění podle ShrZ, ale veškerá shromáždění ve smyslu čl. 19 odst. 1 LZPS. Tento výklad směřuje ke zkoumání, které shromáždění bylo oznámeno dříve, bez ohledu na to, zda spadá pod ShrZ. Druhý přístup držící se důsledněji znění zákona umožňuje aplikaci § 10 odst. 2 písm. b) ShrZ jen v případě že i dříve oznámené shromáždění je oznamováno podle ShrZ. V takovém případě je u později oznámeného shromáždění namísto zkoumat, zda není dán jiný důvod zákazu, zejména podle § 10 odst. 2 písm. a), odst. 3 ShrZ, a zda

---

⁵⁸ Černý, Petr – Lehká, Markéta. *Zákon o právu shromažďovacím: Komentář*. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 114.

není prostor pro návrh podle § 8 ShrZ. Problematická je i kolize dvou shromáždění, z nichž jedno není nutné oznamovat podle ShrZ a druhé ano, ačkoliv pod ShrZ spadají obě (§ 4 odst. 1 ShrZ). Takový případ ShrZ neřeší a neřeší ho ani jiné předpisy. Obě shromáždění budou konána oprávněně. Nelze doporučit, aby byla oznamována úřadu i shromáždění, která oznamována být nemusí. Oznámení sice nezaloží možnost toto shromáždění zakázat, ale umožní všem dotčeným se připravit na eventuální problémy provázející shromáždění.⁵⁹

3.4.4 Omezení dopravy a zásobování

Podle § 10 odst. 3 ShrZ *může úřad shromáždění zakázat, má-li být konáno v místě, kde by nutné omezení dopravy a zásobování bylo v závažném rozporu se zájmem obyvatelstva, lze-li bez nepřiměřených obtíží konat shromáždění jinde, aniž by se tím zmařil oznámený účel shromáždění.*

Jako oprávněný zákaz shromáždění lze uvést rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 28. 05. 2000, sp. zn. 30 Ca 246/2000. V tomto případě měl jít průvod centrem Brna v sobotu 27. 05. 2000 v době od 16,30 do 19,30, kde vede jedna z hlavních tepen přes město, a došlo by k zastavení dopravy v průběhu několika hodin trvajícího shromáždění. Krajský soud konstatoval, že *zákaz oznámeného shromáždění (pouličního průvodu), které by vyvolalo takové omezení dopravy na dopravně nejdůležitější a frekventované trase města, jež by mělo za následek tři hodiny trvající zamezení přístupu obyvatelstva k velkým nákupním střediskům motorovými vozidly v době obvyklých nákupů a omezení průjezdu vozidel k úrazové nemocnici, je oprávněný, lze-li bez nepřiměřených obtíží konat shromáždění jinde, aniž by se tím zmařil oznámený účel shromáždění.*

ÚS ve svém usnesení ze dne 19. 10. 2000, sp. zn. IV. ÚS 470/2000 přitom konstatoval, že *nesouhlasí s tvrzením stěžovatelky, že k zakazu shromáždění podle § 10 odst. 3 ShrZ je nutné, aby plánovaným shromážděním byla omezena doprava a zároveň i zásobování, obojí v závažném rozporu se zájmem obyvatelstva. Tento přísně jazykový výklad zmíněného ustanovení by vedl k situacím, kdy by nebylo možno zakázat shromáždění, ačkoli by omezovalo dopravu do míry výrazně poškozující zájmy obyvatelstva, jen z toho důvodu, že zásobování by bylo omezeno jen minimálně. Proto je*

---

⁵⁹ Černý, Petr – Lehká, Markéta. *Zákon o právu shromažďovacím: Komentář*. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 115-116.

třeba užít spíše teleologického výkladu a vzít v úvahu účel celého ustanovení, jímž je ochrana zájmů obyvatelstva. Dalším významným faktem je, že pojem „zásobování“ představuje vlastně podmnožinu pojmu „doprava“. Z těchto důvodů má ÚS za to, že sousloví „omezení dopravy a zásobování“ nelze dělit na dvě složky, ale je třeba ho vykládat komplexně.

Rozsudek NSS ze dne 04. 09. 2007, sp. zn. 5 As 26/2007, který byl již zmiňován výše, se také zabýval otázkou zákazu shromáždění dle § 10 odst. 3 ShrZ. NSS uvedl, že *Omezení dopravní komunikace není nutné účelově spojovat se shromážděním pouze s úmyslem upozornit na negativní jevy, které budou způsobeny provozem na nich. Omezení dopravy či zásobování musí být shledáno ve velké intenzitě, musí být tak výrazné, aby bylo způsobilé vyvolat závažný rozpor se zájmem obyvatelstva. Musí se proto jednat o omezení dopravy na důležitém místě, po delší dobu a ve větším rozsahu, aby bylo skutečně nezbytné takové shromáždění zakázat pro nepřiměřenost důsledků jím vyvolaných v dopravě a v zásobování.*

Omezením volného pohybu zboží z důvodu shromáždění s cílem upozornit na problémy v životním prostředí se zabýval i Evropský soudní dvůr v případě Schmindberger⁶⁰ proti Rakousku. Ačkoliv role ESD je oproti ESLP poněkud odlišná, musel se i ESD s otázkou shromažďovacího práva vypořádat. ESD konstatoval, že ani zablokování dopravy na jedné z nejvytíženějších rakouských dálnic není porušením volného pohybu zboží, neboť shromáždění bylo plně v souladu s rakouským právem, pořadatelé dopředu zablokování dopravy avizovali. Vzhledem k cíli, který shromáždění sledovalo, tedy upozornění na přílišnou dopravu, byl prostředek, tedy zablokování dopravy na téměř dva dny, přiměřený.⁶¹

K problematice celého zákazu shromáždění se vyjádřil NSS svým rozsudkem ze dne 15. 4. 2009-05-07, č. j. 1 As 30/2009 NSS-70 a uvedl, že výkon shromažďovacího práva v podobě průvodů, demonstrací a podobných akcí se stejně jako např. výkon práva svobody projevu z povahy věci nebude uskutečňovat mimo obydlená místa, *nýbrž právě v místech, kde se pohybují ostatní lidé. Výkonem tohoto práva organizátoři [svolavatelé] logicky chtějí oslovit co největší okruh osob, zaujmout jejich pozornost, a to do jisté míry i za cenu určitých komplikací vyvolaných shromážděním v podobě*

---

⁶⁰ Rozsudek ve věci Eugen Schmidberger, Internationale Transporte und Planzüge proti Rakousku ze dne 12. 06. 2003, C-112/00.

⁶¹ Ministertstvo vnitra České republiky. *Manuál pro obce k zákonu o právu shromažďovacím* [online].mvcr.cz, s.26. 2.července 2009 [cit 3.4.2012.]. Dostupné z <<http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-manual-pro-obce-k-zakonu-o-pravushromazdovacim.aspx>>

zvýšeného hluku, dopravních omezení, ztížené možnosti průchodu těmito místy, omezení využití služeb apod. Jednostranné nadřazení těchto potíží nad výkon shromažďovacího práva prostřednictvím zákazu shromáždění by znamenalo, že stát, jeho orgány či samospráva nejsou schopny materiálně zajistit naplnění jedné ze základních ústavních svobod. To by ve svém důsledku mohlo vést až ke znemožnění konání většiny podniků spojených s větší účastí osob na veřejnosti přístupných místech, ať už by jejich obsah byl jakýkoliv [od náboženské pouti přes sportovní a kulturní akce, vojenské přehlídky až po politické mítinky]. Nezbytnost zákazu každého konkrétního shromáždění tak musí být vždy posuzována i v souvislosti s jinými obdobnými akcemi, a je-li důvod pro zákaz shledán, musí být vždy dostatečně jednoznačně odůvodněn a vyjádřen.

3.4.5 Rozhodnutí o zákazu

Rozhodnutí o zákazu upravuje § 11 ShrZ. Podle § 11 odst. 1 o zákazu shromáždění (§ 10) nebo době jeho ukončení (§ 9) rozhodne úřad bezodkladně, nejpozději však do tří pracovních dnů od okamžiku, kdy obdržel platné oznámení. Za pracovní den je přitom nutno považovat každý den, který nespadá na sobotu, neděli či státní svátek. Vložení slova „pracovních“ za slovo „kalendářních“ obstarala šestá novela zákona ShrZ. Dřívější úprava „tří kalendářních dnů“ byla zneužívána, když svolavatelé záměrně podávali oznámení o konání shromáždění v pátek tak, aby úřadu fakticky zůstal toliko jediný pracovní den k případnému vydání rozhodnutí, anebo dokonce žádný pracovní den, když den podání oznámení předcházel dnům pracovního volna se státními svátky. To vedlo k vydání několika rozhodnutí úřadů, které neměly dostatečný prostor pro náležité posouzení toho, zda se jedná o pokojný výkon shromažďovacího práva či nikoliv. Tato rozhodnutí pak byla často rušena správními soudy v rámci jejich přezkumu. Pokud úřad zmešká dotyčnou lhůtu tří pracovních dnů k vydání rozhodnutí od obdržení oznámení a vydá rozhodnutí později, půjde o nezákonné rozhodnutí, jelikož lhůta tří dnů k zákazu shromáždění je prekluzivní lhůtou.⁶² Nejvyšší správní soud rozhodl ve svém rozsudku ze dne 21. 02. 2008, sp. zn. 2 As 17/2008 (publikovaný pod č. 1557/2008 Sb. NSS), že *rozhodnutí o zákazu shromáždění vydané po uplynutí lhůty tří dnů podle § 11 odst. 1 ShrZ je nezákonné.*

---

⁶² Černý, Petr – Lehká, Markéta. *Zákon o právu shromažďovacím: Komentář*. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 126-127.

Úřad písemné vyhotovení rozhodnutí vyvěsí dle § 11 odst. 2 ShrZ na své úřední desce a rozhodnutí vyhlásí místním rozhlasem nebo jiným obdobným způsobem; pokud se má shromáždění konat na území dvou nebo více obcí, úřad zajistí, aby jeho rozhodnutí bylo vyhlášeno v obcích, v nichž se shromáždění má konat. Pokud o to svolavatel požádá, zašle mu úřad současně s vyvěšením rozhodnutí na úřední desce písemné vyhotovení na vědomí. Vyvěšením na úřední desce je rozhodnutí oznámeno a svolavatel doručeno. Na žádost svolavatele mu úřad vydá písemné vyhotovení rozhodnutí. Pokud úřad ve lhůtě uvedené v odst. 1 nevyvěsí vyhotovení rozhodnutí na své úřední desce, může svolavatel shromáždění uspořádat.

§ 11 odst. 3 ShrZ říká, že proti rozhodnutí úřadu podle odst. 1 může svolavatel do 15 dnů od doručení podat opravný prostředek u soudu, k němuž přiloží písemné vyhotovení rozhodnutí. Pro řízení platí obdobně ustanovení občanského soudního řádu o přezkoumávání rozhodnutí jiných orgánů. Opravný prostředek nemá odkladný účinek. Soud rozhodne do tří dnů. Rozhodnutí zruší, jestliže nebyly dány důvody k zákazu shromáždění. Svolavatel je pak oprávněn shromáždění uspořádat podle původního oznámení nebo později tak, aby shromáždění bylo uskutečněno do 30 dnů od právní moci rozhodnutí soudu. Jestliže shromáždění uspořádá v pozdější době, vyrozumí o tom úřad nejpozději 1 den před konáním shromáždění. Rozhodnutí lze napadnout žalobou ve smyslu § 65 až 78 SŘS, a to u správního soudu. Žalobu proti rozhodnutí o zákazu shromáždění a rozhodnutí o době ukončení shromáždění je zapotřebí podat soudu či úřadu, jenž rozhodnutí vydal, do 15 dnů od jejich doručení svolavatel. Lhůta 15 dnů představuje výjimku z jinak obecně stanovené 2měsíční lhůty pro podávání žalob proti rozhodnutím správních orgánů, která je upravena v § 72 odst. 1 SŘS a která má charakter procesní lhůty. Proto postačuje, pokud je žaloba v této lhůtě soudu či úřadu, který rozhodnutí vydal, odeslána alespoň prostřednictvím držitele licence, popř. zaslána alespoň telegraficky, faxem či v prosté elektronické podobě (tj. bez elektronického podpisu), ovšem za předpokladu, že musí být do tří dnů písemně doplněna. Pokud svolavatel tuto lhůtu zmešká, správní soud se jeho žalobou nemůže pro opožděnost zabývat, protože by ji měl s poukazem na § 46 odst. 1 písm. b) SŘS obligatorně odmítnout. Zmeškání této lhůty totiž nemůže být správním soudem z žádného důvodu prominuto, jak je výslovně uvedeno v kogentním § 72 odst. 4. SŘS.⁶³

---

⁶³ Černý, Petr – Lehká, Markéta. *Zákon o právu shromáždovacím: Komentář*. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 129-130.

K ustanovení § 11 odst. 3 ShrZ se vyjádřil NSS, že *obsahuje právní normu speciální vůči právní normě obsažené v soudním řádu správním, a proto je nutno ho přednostně uplatnit. Soud proto musí dodržet lhůtu stanovenou mu zákonem. Ústavní právo dle čl. 19 odst. 1 Listiny pokojně se shromažďovat je konkretizováno zákonem o právu shromažďovacím, pokud by nebylo rozhodnuto o opravném prostředku v souladu s požadavkem rychlosti soudního rozhodnutí stanoveným zákonem o právu shromažďovacím, došlo by k porušení práva shromažďovacího.*

3.5 Rozpuštění shromáždění

Rozpuštění shromáždění je možné realizovat až v okamžiku, kdy se fakticky koná. Ustanovení § 12 ShrZ upravuje rozpuštění shromáždění, k čemuž je možno přistoupit, jestliže:

- shromáždění se koná, ačkoliv bylo zakázáno (odst. 1) nebo
- nastaly v průběhu shromáždění okolnosti, které by odůvodnily jeho zákaz podle § 10 ShrZ (odst. 3, 5) nebo
- pokračuje i po stanovené době ukončení (odst. 4) nebo
- účastníci shromáždění mají u sebe střelné zbraně nebo výbušniny
- účastníci mají u sebe předměty, jimiž lze ublížit na zdraví, přičemž lze z okolností nebo z chování účastníků usuzovat, že mají být užity k násilí nebo pohrůzce násilím (odst. 5) nebo
- účastníci shromáždění mají obličej zakrytý způsobem ztěžujícím nebo znemožňujícím jejich identifikaci (odst. 5) nebo
- účastníci shromáždění páchají trestnou činnost a nápravu se nepodařilo zjednat jiným způsobem (odst. 6).⁶⁴

ShrZ uvádí v § 12 odst. 1, že *jestliže se shromáždění koná, ačkoliv bylo zakázáno, zástupce úřadu vyzve svolavatele, aby shromáždění neprodleně ukončil. Pokud svolavatel neučiní účinná opatření, aby se účastníci pokojně rozešli, sdělí zástupce úřadu účastníkům, že shromáždění je rozpuštěno a vyzve je, aby se pokojně rozešli. Sdělení musí obsahovat důvody k rozpuštění a upozornění na následky neuposlechnutí této výzvy a musí být učiněno takovým způsobem, aby bylo účastníkům srozumitelné a aby se s ním všichni účastníci shromáždění mohli seznámit.*

---

⁶⁴ Černý, Petr – Lehká, Markéta. *Zákon o právu shromažďovacím: Komentář*. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 137.

Rozpuštění shromáždění je třeba provést dostatečně hlasitě, a pokud je to třeba, tak i v cizích jazycích. Obecní úřad musí být v kontaktu s policií, která může následně provést zákrok proti shromáždění. Rozpuštění shromáždění podléhá přezkumu v rámci správního soudnictví. Správní orgán tedy musí rozpuštění shromáždění řádně odůvodnit. K tomu slouží jednak záznamy projevů, audiovizuální nahrávky průběhu akce, materiály rozdávané v průběhu, jednak další zdroje informací, které souvisejí s daným shromážděním [webové stránky, pozvánky na akci apod.].⁶⁵

Rozhodnutí o rozpuštění shromáždění nemá písemnou formu, nejde totiž o individuální správní akt, který by se písemně vyhotovoval a doručoval účastníkům, ale o faktický pokyn učinění při shromáždění, které naplnilo zákonné důvody rozpuštění. Zákon o právu shromažďovacím ani nestanoví, že zástupce úřadu vydá rozhodnutí, které se má doručovat, ale sděluje účastníkům, že shromáždění je rozpuštěno a vyzve je, aby se rozešli. Sdělení [nikoli rozhodnutí] musí obsahovat důvody pro rozpuštění [viz ustanovení § 12 odst. 1 shromažďovacího zákona].⁶⁶

Shromáždění rozpouští dle § 12 odst. 2 ShrZ zástupce obecního úřadu, pouze pokud není přítomen, rozpouští shromáždění příslušník Policie ČR. Může nastat situace, kdy zástupce obecního úřadu sice v místě konání shromáždění je, ale v okamžiku, kdy nastanou okolnosti, za nichž lze shromáždění rozpustit, není veliteli opatření k dispozici. Doporučuje se, aby byl zástupce úřadu v těsném kontaktu s policií, a podařilo se tak takové situaci zabránit. Pokud však dojde k tomu, že policie shledá důvody pro rozpuštění shromáždění, ale zástupce úřadu nelze nikde dostihnout, je možné, aby příslušník policie rozpustil shromáždění sám, tedy jako by zástupce obecního úřadu nebyl na shromáždění přítomen. Proto, aby bylo rozpuštění shromáždění na místě dobře zvládnuto, je klíčová komunikace mezi zástupci úřadu a policií. Policie a obec by měly navázat úzkou spolupráci již v okamžiku oznámení shromáždění, měl by být rovněž jasně stanoven způsob komunikace. Zástupce obecního úřadu, mnohdy starosta, je však často osoba bez skutečné znalosti dané problematiky, která se odvolává na nemožnost rozpustit shromáždění bez vyhodnocení situace znalcem. Není vhodné a ani nutné, aby starosta jednal pouze na pokyn znalce. To by pak došlo k situaci, kdy shromáždění

---

⁶⁵ Ministertstvo vnitra České republiky. *Manuál pro obce k zákonu o právu shromažďovacím* [online].mvr.cz, s.31. 2.července 2009 [cit 3.4.2012.]. Dostupné z <<http://www.mvr.cz/clanek/extremismus-manual-pro-obce-k-zakonu-o-pravushromazdovacim.aspx>>

⁶⁶ Ministertstvo vnitra České republiky. *Manuál pro obce k zákonu o právu shromažďovacím* [online].mvr.cz, s.31. 2.července 2009 [cit 3.4.2012.]. Dostupné z <<http://www.mvr.cz/clanek/extremismus-manual-pro-obce-k-zakonu-o-pravushromazdovacim.aspx>>

fakticky rozpouští znalec. Je na úřadu, aby na shromáždění vyslal jako svého zástupce dostatečně kompetentní osobu. Obecní úřad musí získat kvalitní informace již před konáním akce, a to nejen od policie, ale i z veřejně přístupných zdrojů, jako jsou například internetové stránky svolavatele, diskuse na webu, grafické ztvárnění pozvánek či celkové prezentování akce na veřejnosti. V případě potřeby má policie řadu odborníků, kteří jsou schopni poskytnout zástupcům obcí kvalitní informace o symbolice, jednotlivých účastnících akce, pořadatelích, svolavateli a celkovém kontextu tak, aby následně mohl zástupce úřadu kvalitně rozhodnout a svoje rozhodnutí odůvodnit. Ve většině případů však k vyhodnocení není třeba znaleckého posuzování ani jiných zvláštní znalostí, např. pokud dochází k vyslovenému rasistickému napadání menšin pro jejich národnost, rasu a náboženství či k oslavování nacistických představitelů.⁶⁷

Odpovědnost za rozhodnutí nese ovšem pouze zástupce úřadu. Účelem tohoto oprávnění je umožnit zástupci úřadu sledovat průběh shromáždění a provést úkony nezbytné k případnému rozpuštění shromáždění (dle § 12 zákona SHP). Zástupcem úřadu je osoba bezprostředně se podílející na výkonu pravomoci úřadu, což znamená, že je úřední osobou, na kterou jsou vztahovány obecné nároky zejména co do podmínek vyloučení z účasti na shromáždění.⁶⁸

Ustanovení § 12 odst. 3 ShrZ říká, že *shromáždění, které se koná, aniž bylo oznámeno podle § 5 ShrZ, bude způsobem uvedeným v odst. 1 rozpuštěno, jestliže nastaly okolnosti, které by odůvodnily jeho zákaz podle § 10 odst. 1 až 3. To platí i pro shromáždění, která nebyla svolána.* Může nastat situace, že svolavatel nesplní svou oznamovací povinnost vůči úřadu, přičemž se nejedná o spontánní shromáždění, u něž není z povahy věci ohlášené možné. Za spontánní shromáždění se považují ta, která nebyla svolána, a lze je rozpustit za stejných podmínek jako shromáždění, které mělo být oznámeno, avšak oznámeno nebylo. Skutečnost, že shromáždění nebylo oznámeno, ačkoliv oznámeno být mělo, není sama o sobě důvodem k rozpuštění shromáždění. K rozpuštění musí být vždy dány zákonné důvody (§ 12 odst. 5, 6, § 10 odst. 1 a 3 ShrZ). Shromážděním z tohoto důvodu se zabýval Městský soud v Praze v případě shromáždění konaného dne 30. 08. 1996 na Betlémském náměstí v Praze na protest

---

⁶⁷ Ministertstvo vnitra České republiky. *Manuál pro obce k zákonu o právu shromážděvacím* [online].mvr.cz, s.30. 2.července 2009 [cit 3.4.2012.]. Dostupné z

<<http://www.mvr.cz/clanek/extremismus-manual-pro-obce-k-zakonu-o-pravushromazdovacim.aspx>>

⁶⁸ Černý, Petr – Lehká, Markéta. *Zákon o právu shromážděvacím: Komentář*. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 50-51.

proti postupu úřadů Spolkové republiky Německo vůči německým antifašistům. Soud rozhodl, že shromáždění nebylo rozpuštěno v souladu se zákonem a uvedl, že *shromáždění, které se koná, aniž bylo oznámeno podle § 5 ShrZ, může být rozpuštěno, jestliže nastaly okolnosti, které by odůvodnily jeho zákaz podle § 10 odst. 1 až 3 ShrZ nebo jestliže účastníci shromáždění páchají trestné činy a nápravu se nepodařilo zjednat jiným způsobem, zejména zákrokem proti jednotlivým pachatelům. Okolnost, že shromáždění nebylo oznámeno podle § 5 ShrZ, sama o sobě není důvodem pro rozpuštění shromáždění.*⁶⁹ Tento závěr odpovídá i judikatuře Evropského soudu pro lidská práva ve věci Oya Ataman proti Turecku ze dne 05. 12. 2006, stížnost č. 74552/01, který konstatoval, že *z pohledu soudu, kde se demonstranti nedopouštějí aktů násilí, je důležité, aby orgány veřejné moci ukázaly jistý stupeň tolerance směrem k pokojným akcím, pokud nemá být svoboda shromažďování zaručená čl. 11 Evropské úmluvy zbavena své podstaty.*⁷⁰

Mohou nastat i případy, kdy je nutno okamžitě reagovat na situaci veřejného života a shromáždění musí být svoláno v krátké lhůtě, čímž nemůže být dodržena pětidenní zákonná lhůta (§ 5 odst. 1 ShrZ). Nejedná se tedy o spontánní shromáždění, neboť je svoláno, avšak svolavatel pojme záměr svolat ho v tak blízkém termínu, že již nelze oznamovací povinnost ve lhůtě splnit.⁷¹ Evropský soud pro lidská práva se zabýval rozpuštěním tohoto shromáždění v rozsudku ve věci Bukta a ostatní proti Maďarsku ze dne 17. 07. 2007, stížnost č. 25691/04. Jednalo se o případ kdy se dne 01. 12. 2002 shromáždilo za účelem demonstrace přibližně 150 osob před hotelem v Budapešti. Konala se zde recepce na oslavu rumunského státního svátku a anexe Transylvánie za účasti rumunského a maďarského předsedy vlády. Demonstranti nesouhlasili s účastí předsedy maďarské vlády, ovšem o konání demonstrace nevyrozuměli předem policii, a to i přes zákonný požadavek tři dny předem o tom podat vyrozumění. Policie shromáždění rozpustila, což bylo v následném řízení odůvodněno tím, že policie nebyla o demonstraci předem vyrozuměna. Ve svém rozsudku v této věci ESLP konstatoval, že *jestliže vnitrostátní soudy neposoudily, zda byla demonstrace pokojná, a svá rozhodnutí opřely pouze o skutečnost, že policie o ní nebyla předem*

---

⁶⁹ Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 15. 10. 1997, sp. zn. 28 Ca 348/96; cit. dle Černý, Petr – Lehká, Markéta. *Zákon o právu shromažďovacím: Komentář*. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 153.

⁷⁰ Černý, Petr – Lehká, Markéta. *Zákon o právu shromažďovacím: Komentář*. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 152.

⁷¹ Černý, Petr – Lehká, Markéta. *Zákon o právu shromažďovacím: Komentář*. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 142.

*vyrozuměna, a pokud nebylo prokázáno, že demonstrace znamenala ohrožení veřejného pořádku, bylo její rozehnutí disproporcionálním omezením práva stěžovatelů na svobodu pokojného shromažďování; proto zde byl porušen čl. 11 Evropské úmluvy.*⁷²

ESLP se vyjádřil k otázce rozpuštění neoznamovaného shromáždění vyjádřil též ve věci *Molnár proti Maďarsku* ze dne 07. 10. 2008, stížnost č. 10346/05. Několik stovek demonstrantů v tomto v případě zahájilo ráno dne 04. 07. 2002 protest proti skartaci volebních lístků. Došlo k blokadě mostu Erzsébet, ležícího v centru Budapešti, s cílem dosáhnout přepočítání volebních hlasů. Jelikož nebylo shromáždění ohlášeno policii, tak byla demonstrace po několika hodinách rozehnána. Po poledni se před budovou Parlamentu na náměstí L. Kossutha shromáždilo ještě více demonstrantů bez předchozího ohlášení. Též toto shromáždění bylo policií rozpuštěno. ESLP konstatoval, že *svoboda uspořádat spontánní demonstrace může potlačit povinnost předchozího ohlášení veřejného shromáždění pouze za zvláštních okolností, zejména pokud představuje demonstrace okamžitou reakci na současnou událost. Ustoupení od obecného pravidla je obzvláště odůvodněné, jestliže by se odkládáním stala takováto odpověď zbytečnou.* ESLP konstatoval, že takovéto zvláštní okolnosti tento případ nenaplňoval, jelikož výsledky voleb byly zveřejněny dva měsíce před demonstrací a demonstrující měli možnost respektovat oznamovací pravidlo.⁷³

I když konání spontánního a neohlášeného shromáždění není samo o sobě důvodem k rozpuštění shromáždění, nese to pro svolavatele a účastníky řadu rizik při realizaci shromáždění, se kterými je nutno počítat. Svolavatel, pořadatel ani účastníci nemohou disponovat potvrzením o oznámení shromáždění úřadu. I na tato shromáždění se vztahuje povinnost opatřit souhlas vlastníka pozemku, nekoná-li se toto shromáždění na veřejném prostranství, ale i v těchto případech je možné, že policista shledá, že je zde možné podezření ze spáchání přestupku neoprávněného zaboru veřejného prostranství či přestupku neoprávněného užívání cizí věci, a může vyzvat účastníky shromáždění k předložení dokladů totožnosti. V těchto případech může vzniknout i problém s určením svolavatele. Podle § 14 odst. 1 ShrZ je odpovědný nejen svolavatel,

---

⁷² Rozsudek ESLP ve věci *Bukta a ostatní proti Maďarsku* ze dne 17. 07. 2007, stížnost č. 25691/04; cit. dle Čapek, Jan. *Evropská úmluva o ochraně lidských práv. I. část, Úmluva*. Praha: Linde, 2010, s. 537, 574.

⁷³ cit. dle *Věc Éva Molnárová proti Maďarsku (Rozpuštění demonstrace)*, rozsudek ESLP ze dne 07. 10. 2008, stížnost č. 10346/05. *Přehled rozsudků Evropského soudu pro lidská práva*. 2008, roč. XI, č. 6, s. 353-358.

ale i všichni pořadatelé, tj. osoby, které pomáhají organizovat shromáždění. Pořadatelé jsou odpovědní, i když se svolavatele nepodaří určit.⁷⁴

Ustanovení § 12 odst. 5 ShrZ uvádí, že *shromáždění, které bylo oznámeno a nebylo zakázáno, může být způsobem uvedeným v odst. 1 rozpuštěno, jestliže se podstatně odchýlilo od oznámeného účelu takovým způsobem, že v průběhu shromáždění nastaly okolnosti, které by odůvodnily jeho zákaz podle § 10 odst. 1 nebo nebyly splněny povinnosti účastníků shromáždění podle § 7 odst. 3 a 4.* Toto ustanovení obsahuje celkem 4 důvody rozpuštění shromáždění:

- 1) jestliže nastaly v průběhu shromáždění okolnosti, které by odůvodnily jeho zákaz podle § 10 ShrZ nebo
- 2) účastníci shromáždění mají u sebe střelné zbraně nebo výbušniny nebo
- 3) účastníci mají u sebe předměty, jimiž lze ublížit na zdraví, přičemž lze z okolností nebo z chování účastníků usuzovat, že mají být užity k násilí nebo pohrůžce násilím nebo
- 4) účastníci shromáždění mají obličej zakrytý způsobem ztěžujícím nebo znemožňujícím jejich identifikaci.

Tímto ustanovením se zabýval Krajský soud v Brně v rozsudku ze dne 19. 09. 1997, sp. zn. 30 Ca 124/95, kde konstatoval, že *shromáždění, které bylo oznámeno a nebylo zakázáno, může být z důvodu uvedeného v § 12 odst. 5 ShrZ rozpuštěno jen tehdy, jestliže se podstatně odchýlilo od oznámeného účelu takovým způsobem, že v průběhu shromáždění nastaly okolnosti, které by odůvodnily jeho zákaz podle § 10 odst. 1 ShrZ, tedy tak, že účel shromáždění (projevy jeho účastníků) by fakticky směřoval k výzvam ve smyslu § 10 odst. 1 písm. a) až c) ShrZ.*⁷⁵

Podstatným odchýlením bude zpravidla prezentace zcela odlišného tématu shromáždění od oznámeného. V minulosti bylo takovým odchýlením shledáno v rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 26. 03. 2009, sp. zn. 11 Ca 146/2008 oznámení účelu shromáždění jako „shromáždění ke Dni proti pozitivní diskriminaci“, avšak dle pozvánky, plakátu i projevu uvádějícího řečníka bylo patrné, že skutečným účelem je uctění památky mrtvých Čechů zabitých národnostními menšinami.

---

⁷⁴ Černý, Petr – Lehká, Markéta. *Zákon o právu shromažďovacím: Komentář*. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 143-144.

⁷⁵ Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 19. 09. 1997, sp. zn. 30 Ca 124/95; Černý, Petr – Lehká, Markéta. *Zákon o právu shromažďovacím: Komentář*. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 153.

Shromáždění se konalo před Domem národnostních menšin. Shromáždění bylo rozpuštěno pro naplnění důvodu uvedeného v § 10 odst. 1 písm. a) ShrZ.⁷⁶

Podle § 12 odst. 6 ShrZ *může shromáždění uvedená v odst. 3 a v odst. 5 rozpustit zástupce úřadu způsobem stanoveným v odst. 1, jestliže účastníci shromáždění páchají trestné činy a nápravu se nepodařilo zjednat jiným způsobem, zejména zákrokem proti jednotlivým pachatelům. V nepřítomnosti zástupce úřadu tak může učinit velící příslušník Policie České republiky. K zákroku proti pachatelům trestné činnosti je povinna a oprávněna policie. Jestliže je její působení neúčinné, poté může úřad shromáždění rozpustit. ShrZ vymazuje zákrok vůči jednotlivým pachatelům pouze jako jednu z možností řešení konfliktní situace. Jiným způsobem může být výzva k účastníkům shromáždění, aby upustili od svého protizákonného jednání, nebo bude vůči nim použito síly. Nenásilné prostředky mají při řešení konfliktních situací přednost viz. VOP, závěrečné stanovisko k postupu Policie ČR proti účastníkům CzeceTeku 2005: ... použití síly musí být úměrně škodám, které přinejmenším bezprostředně hrozí jako důsledek negativního jednání. Pokud jde o policejní opatření proti účastníkům CzeceTeku, považují za použití síly již pouhý nástup a následný postup pořádkové jednotky Policie ČR prostorem technoparty, neboť již ten sám o sobě nutně omezuje svobodu pohybu účastníků technoparty. Navíc už samotný vstup příslušníků pořádkových jednotek mezi účastníky může vést k násilným střetům a v konečném důsledku až ke škodám na zdraví. Právě z těchto důvodů je nutné při použití síly vždy posuzovat, jestli stát vyčerpal všechny „mírnější“ prostředky, které vzhledem k situaci připadaly v úvahu předtím, než sílu použil. ... Aplikace síly je tedy až krajním prostředkem k ochraně a obnovení bezpečnosti a pořádku.⁷⁷*

Dalším problémem souvisejícím s uvedeným důvodem rozpuštění shromáždění je skutečnost, že se policie často orientuje pouze na udržení shromáždění na vytýčené trase a již se nezabývá případnými rušiteli shromáždění. Přitom je velice častá situace, kdy se političtí oponenti snaží nejen shromáždění překazit, ale i napadnout jeho účastníky. Ačkoliv je rušení shromáždění nejen přestupkem § 14 odst. 2 ShrZ, ale i trestným činem (§ 179 TrZ), je smutnou skutečností, že z politických důvodů většinou

---

⁷⁶ Černý, Petr – Lehká, Markéta. *Zákon o právu shromažďovacím: Komentář*. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 145-146.

⁷⁷ Černý, Petr – Lehká, Markéta. *Zákon o právu shromažďovacím: Komentář*. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 154.

policie tuto činnost nijak nestíhá; zřejmě z obavy, aby nebyla nařčena, že chrání extremisty.

ESLP se zabýval protidemonstrací ve věci *Platforma „Lékaři pro život“ proti Rakousku*. Jednalo o sdružení lékařů bojujících proti umělému přerušení těhotenství a usilujících o reformu rakouských právních předpisů. Lékaři uspořádali dvě demonstrace v letech 1980 a 1982, které byly navzdory přítomnosti policie narušeny protidemonstracemi. ESLP konstatoval, že *demonstrace nesmí být napadána osobami odporujícími myšlenkám a tvrzením, které mají být prezentovány. Účastníci musí mít možnost účastnit se shromáždění bez strachu, že budou vystaveni fyzickému násilí; takový strach by mohl odradit sdružení nebo jiné skupiny podporující společné myšlenky nebo zájmy od otevřeného vyjadřování názorů na velmi kontroverzní otázky, které se dotýkají společnosti. V demokracii právo na protidemonstraci nemůže být rozšiřováno až k blokování výkonu práva demonstrovat. Opravdová reálná svoboda pokojného shromažďování nemůže být redukována na pouhou povinnost státu nezasahovat.*⁷⁸

V případě, že po rozpuštění shromáždění se účastníci shromáždění v rozporu se svou povinností nerozejdou, je možno proti nim dle § 12 odst. 7 ShrZ zakročit na základě rozhodnutí zástupce úřadu, je-li přítomen, a vynutit splnění této povinnosti, a tak fakticky shromáždění rozpustit. Vedle přímého vynucení této povinnosti je možno účastníkům uložit i pokutu podle § 47 odst. 1 písm. a) PřesZ neboť účastník neuposlechl výzvy úřední osoby při výkonu její pravomoci. Pokud z nějakého důvodu na shromáždění zástupce úřadu není, je osobou oprávněnou k rozpuštění shromáždění příslušník Policie ČR.

3.5.1 Podání námitek

Proti rozpuštění shromáždění může svolavatel nebo účastník dle §13 podat do 15 dnů námitky u soudu. Soud rozhodne, zda shromáždění bylo nebo nebylo rozpuštěno v souladu se zákonem. Pro řízení se jinak přiměřeně použijí ustanovení soudního řádu správního.

Toto ustanovení nalézá uplatnění v situacích, kdy došlo ve smyslu § 12 ShrZ k rozpuštění jakéhokoliv typu shromáždění, tj. shromáždění oznámeného nebo

---

⁷⁸ Rozsudek ESLP ve věci *Platforma „Lékaři pro život“ proti Rakousku* ze dne 21. 06. 1988, stížnost č. 10126/82; cit. dle Černý, Petr – Lehká, Markéta. *Zákon o právu shromažďovacím: Komentář*. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 152.

neoznámeného nebo spontánního či zakázaného, včetně pouličního průvodu nebo manifestace, ať již to bylo z jakéhokoliv důvodu, který je předvídan v některém z odstavců § 12 ShrZ. K případné aplikaci § 13 ShrZ ze strany svolavatele či účastníků rozpuštěného shromáždění může tedy dojít jedině tehdy, kdy shromáždění se již začalo konat, a to k účelu uvedenému v § 1 odst. 2 ShrZ, přičemž ještě před jeho dobrovolným ukončením svolavatelem došlo k direktivnímu rozhodnutí o jeho rozpuštění úřadem.⁷⁹

Aktivní legitimace k podání námitek soudu proti rozhodnutí o rozpuštění shromáždění dle § 13 ShrZ svědčí svolavateli a účastníku rozpuštěného shromáždění, což zcela odpovídá dikci § 65 odst. 1 SŘS, který pojednává o aktivní legitimaci v rámci soudních řízení o žalobách proti rozhodnutím správních orgánů. Pasivní legitimace v soudním řízení o námitkách proti rozhodnutí o rozpuštění shromáždění pak ve smyslu § 69 SŘS náleží tomu úřadu, který vydal rozhodnutí o rozpuštění předmětného shromáždění.⁸⁰

Oproti řízením vedeným správním soudem v intencích § 11 odst. 3 ShrZ, tj. řízení o zákazu shromáždění a řízení o době ukončení shromáždění, v nichž je soud povinen vydat rozhodnutí do tří dnů od obdržení žaloby, platí, že v rámci soudního řízení o námitkách proti rozhodnutí o rozpuštění shromáždění není stanovena žádná lhůta pro vydání rozhodnutí soudem. Soudní rozhodnutí vzešlá jak z řízení vedených soudem ve smyslu § 11 odst. 3 ShrZ, tak i ve smyslu § 13 ShrZ, která mohou být vydána pouze ve formě usnesení (při odmítnutí námitek nebo zastavení soudního řízení) nebo rozsudku (v případě meritorního rozhodnutí), je možné napadnout mimořádným opravným prostředkem, a to kasační stížností dle § 102 a násl. SŘS, kterou pak projednává NSS.⁸¹

3.6 Sankce

Přestupky proti právu shromažďovacímu projednávají obecní úřady obcí s rozšířenou působností, v jejichž správním obvodu byl přestupek proti právu shromažďovacímu spáchán, a to v řízení provedeném podle zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, a podle zákona č. 500/2004 Sb., správní řád,

---

⁷⁹ Černý, Petr – Lehká, Markéta. *Zákon o právu shromažďovacím: Komentář*. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 154.

⁸⁰ Černý, Petr – Lehká, Markéta. *Zákon o právu shromažďovacím: Komentář*. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 156.

⁸¹ Černý, Petr – Lehká, Markéta. *Zákon o právu shromažďovacím: Komentář*. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 157.

ve znění pozdějších předpisů.⁸² Sankce jsou majetkoprávní povahy, ve formě pokuty, lze místo nich uložit rovněž sankci v podobě napomenutí ve smyslu § 11 odst. 1 písm. a) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích. Skutkové podstaty přestupků proti právu shromažďovacímu jsou uvedeny v § 14 zákona o právu shromažďovacím.

Ustanovení § 14 odst. 1 ShrZ uvádí, že *tomu, kdo svolává nebo pořádá shromáždění, aniž splnil oznamovací povinnost, nebo pořádá shromáždění, které bylo zakázáno, anebo poruší povinnost stanovenou v § 6 odst. 4 a 6, může být uložena pokuta do 5000 Kč.* V ustanovení § 14 odst. 2. ShrZ jsou uvedeny další skutkové podstaty přestupků proti právu shromažďovacím: *Přestupku se dále dopustí kdo*

- a) neuposlechne pořádkových opatření svolavatele anebo určených pořadatelů shromáždění nebo těmto osobám brání v plnění jejich povinnosti;*
- b) neoprávněně ztěžuje účastníkům shromáždění přístup na shromáždění nebo jim v tom brání;*
- c) jako účastník shromáždění má u sebe střelnou zbraň nebo výbušninu anebo jiné předměty, jimiž lze ublížit na zdraví, a lze-li z okolností nebo z jeho chování usuzovat, že mají být užity k násilí nebo pohrůzce násilím;*
- d) jako účastník shromáždění má obličej zakrytý způsobem ztěžujícím nebo znemožňujícím jeho identifikaci;*
- e) neoprávněně vnikne do shromáždění;*
- f) nepřístojným chováním brání účastníkům ve splnění účelu shromáždění;*
- g) brání účastníkům, aby se pokojně rozešli,*
- h) neoprávněně úmyslně zabrání jinému v podstatném rozsahu ve výkonu práva shromažďovacího.*

Ustanovení § 14 odst. 3 ShrZ následně umožňuje stanovit majetkoprávní sankce za spáchání jednotlivých přestupků ve formě pokuty. *Za přestupek podle odstavce 2 písm. a) a b) lze uložit pokutu do 5000 Kč, za přestupek podle odstavce 2 písm. c) a d) lze uložit pokutu do 10000 Kč a za přestupek podle odstavce 2 písm. e) až g) pokutu do 7000 Kč.* Černý a Lehká upozorňují, že zatímco za přestupky proti právu shromažďovacímu, které chtěl zákonodárce výslovně zakotvit a zřejmě je tedy považoval za závažnější, lze uložit pokutu max. do 10000 Kč, za ostatní přestupky proti

---

⁸² Ministertstvo vnitra České republiky. *Manuál pro obce k zákonu o právu shromažďovacím* [online].mvr.cz, s.37. 2.července 2009 [cit 3.4.2012.]. Dostupné z<<http://www.mvr.cz/clanek/extremismus-manual-pro-obce-k-zakonu-o-pravushromazdovacim.aspx>>

pořádku ve státní správě lze uložit pokutu do výše 30000 Kč; tento nepoměr je ovšem dán nenovelizací ShrZ na rozdíl od PřesZ.⁸³

Ustanovení § 14 odst. 4 stanoví, že *jinak o přestupku a jeho projednání platí obecné předpisy.*

Za přestupek uvedený v § 14 odst. 2 písm. h) *neoprávněně úmyslně zabrání jinému v podstatném rozsahu ve výkonu práva shromažďovacího* není v ShrZ uvedená pokuta. Tato skutková podstata byla do ShrZ zavedena třetí novelou ShrZ, tj. z. č. 259/2002 Sb. Původní vládní návrh zahrnoval komplexní novelizaci ShrZ, která však nebyla Poslaneckou sněmovnou ČR přijata a došlo pouze k dílčím změnám. Z tohoto důvodu byla zřejmě opomenuta nutnost novelizace § 14 odst. 3 ShrZ, který stanovuje pokuty za přestupky. V současné době tedy není za tento přestupek stanovena pokuta.⁸⁴ Ale i za tento přestupek lze uložit pokutu a to ve výši 1000 Kč.

Ve spojení s konáním shromáždění se může fyzická osoba dopustit i trestného činu porušování svobody sdružování a shromažďování podle § 179 TrZ.⁸⁵ Ten uvádí, že *kdo jiného násilím, pohrůzkou nebo pohrůzkou jiné těžké újmy omezuje ve výkonu jeho sdružovacího nebo shromažďovacího práva, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti* (§ 179 odst. 1 TrZ). A dále, *kdo se v souvislosti se shromážděním, které podléhá oznamovací povinnosti, násilím nebo pohrůzkou bezprostředního násilí protiví pořádkovým opatřením svolavatele nebo určených pořadatelů takového shromáždění, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok* (§ 179 odst. 2 TrZ).

Rozdíly mezi trestným činem a přestupkem je možné shledávat ve vymezení přestupků. Za přestupek je možné považovat i jiné zaviněné protispolečenské jednání, než které je uvedeno v přestupkovém zákoně za podmínky, že takové jednání je jako přestupek označeno výslovně v jiném zákoně (např. v celním zákoně, zákon SHP). Další rozlišovací znak je v následcích odsouzení. Pravomocná odsouzení vyslovená soudem za trestné činy se zapisují do rejstříku trestů vedeného Ministerstvem

---

⁸³ Černý, Petr – Lehká, Markéta. *Zákon o právu shromažďovacím: Komentář*. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 83.

⁸⁴ Černý, Petr – Lehká, Markéta. *Zákon o právu shromažďovacím: Komentář*. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 166.

⁸⁵ Černý, Petr – Lehká, Markéta. *Zákon o právu shromažďovacím: Komentář*. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 162.

spravedlnosti. Sankce za přešupek se do tohoto rejštríku nezapisují, i když o přešupcích také může být vedena evidence⁸⁶

---

⁸⁶ JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo hmotné*. 1. vydání. Praha: Leges, 2009, s. 129-131.

4 Extremismus a právo shromažďovací

4.1 Extremismus jako pojem

Extremismus je pojem velmi nejednoznačný, pojí se k němu celá řada definic. Ministerstvo vnitra využívá ve své koncepční činnosti tuto pracovní definici: *Pojmem extremismus jsou označovány vyhraněné ideologické postoje, které vybočují z ústavních, zákonných norem, vyznačují se prvky netolerance a útočí proti základním demokratickým ústavním principům, jak jsou definovány v českém ústavním pořádku.*

Mezi tyto principy patří:

- úcta k právům a svobodám člověka a občana (čl. 1 Ústavy),
- svrchovaný, jednotný a demokratický právní stát (čl. 1 Ústavy),
- nezměnitelnost podstatných náležitostí demokratického právního státu (čl. 9 odst. 2 Ústavy),
- svrchovanost lidu (čl. 2 Ústavy),
- volná soutěž politických stran respektujících základní demokratické principy a odmítajících násilí jako prostředek k prosazování svých zájmů (čl. 5 Ústavy),
- ochrana menšin při rozhodování většiny (čl. 6 Ústavy),
- svoboda a rovnost lidí v důstojnosti a právech, nezadatelnost, nezczitelnost, nepromlčitelnost a nezrušitelnost základních práv a svobod bez rozdílu pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, víry a náboženství, politického nebo jiného smýšlení, národního a sociálního původu, příslušnosti k národnosti nebo etnické menšině, majetku, rodu nebo jiného postavení (čl. 1, čl. 3 Listiny základních práv a svobod).⁸⁷

Extremismus je veřejností chápán velmi úzce, a to především jako projev nesnášenlivosti doprovázený agresivním jednáním vůči zjevně odlišným jedincům či skupinám. Extremismus lze v podstatě označit za žurnalistický a politologický, a nikoliv právní pojem, který se velmi úzce prolíná i se sociologickým pohledem. V obecném sociologickém pohledu je extremismus chápán jako jakýkoliv výstřední nebo krajně radikální postoj a s tím související činnosti. Z bezpečnostního hlediska zahrnuje část

---

⁸⁷ <http://www.policie.cz/clanek/prevence-informace-o-extremismu-co-je-extremismus.aspx>

aktivit, nazývajících se subverze (z *angl. subversion – podvracení, zkáza*), které cíleně nebo ve svých následcích útočí na politický systém a společenské uspořádání nebo jejichž důsledkem je závažná trestná činnost. Projevy extremismu jsou značně odlišné od méně závažných, tzv. „bagatelních“ projevů až po nejzávažnější trestnou činnost.⁸⁸

Často bývá velmi složité určit, kdo je extremistou, a kdo není, protože hranice mezi extremismem a normalitou je velmi široká a nejasně formulovaná. Je-li za extremistu označen člověk, který podle svého názoru vykonává vysoce záslužnou činnost, obvykle se pohoršuje. Rovněž se jej dotýká, že je staven naroveň svým stejně označovaným nepřátelům. Tyto postoje, často přijímané i sympatizující veřejností, vycházejí z odlišného obsahového hodnocení jednotlivých extremistických aktivit, které v zásadě lze rozdělit do tří skupin.

První usilují o realizaci vysoce ušlechtilých a humánních ideálů, ale způsobem, který v menší či větší míře narušuje zákon (např. militantní ekologové a ochránci zvířat, odpůrci potratů, z nichž někteří v zahraničí vraždí personál nemocnic). Prosazují tedy humánní hodnoty nežádoucím způsobem. Příslušníci druhé skupiny se pokoušejí prosadit své představy o fungování společnosti, které odporují obecným normám morálky a humanity, způsobem, který jim umožňuje platný právní řád (např. volební vítězství NSDAP v roce 1933), tedy pokoušejí se „slušným“ způsobem prosadit „neslušné“ cíle. Příslušníci třetí skupiny se snaží o realizaci svých nelidských a protizákonných idejí protizákonnými a nelidskými způsoby (např. teroristé). Naprostá většina občanů uznává, že příslušníky třetí skupiny lze oprávněně nazvat extremisty. Co se týče předcházejících dvou skupin, zejména první, často panují rozpory. I když obháječi první skupiny přiznávají, že porušují zákon, domnívají se, že jejich činnost extremistickou není. Aktivisté, kteří se pohybují na „hraně“ zákona a jejichž cíle jsou (i když s výhradami) přijatelné, se proto v některých zemích nazývají jako radikálové. To umožňuje odlišit jejich činnost od skupin s naprosto protispolečenským zaměřením.⁸⁹

V právu není pojem extremismus nijak definován. Zejména v souvislosti s rasově motivovanou trestnou činností se můžeme setkat s pojmem extremistická trestná činnost nebo trestná činnost s extremistickým podtextem. Pod tímto pojmem Ministerstvo vnitra rozumí ty formy trestné činnosti, o nichž je důvod se domnívat, že byly extremistickými postoji motivovány nebo ovlivněny. Alternativně lze v řadě případů používat i pojmu kriminalita motivovaná rasovou, národnostní nebo jinou

⁸⁸ Chmelík, J. Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty. Praha: Linde a.s., 2001, s. 14.

⁸⁹ Chmelík, J. Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty. Praha: Linde a.s., 2001, s. 12.

sociální nenávistí. Jde o jednání, které naplňuje znaky skutkové podstaty trestného činu nebo přestupku a jeho pohnutkou je apriorní nenávist vyplývající z příslušnosti adresáta útoku k rase, národnosti, náboženství, třídě či jiné sociální skupině, přičemž specifickým typem zařaditelným do této kategorie kriminality jsou také útoky proti symbolům či představitelům existujícího společenského systému, jsou-li motivovaná apriorní nenávistí vůči němu.

V praxi se může jednat především o následující trestné činy:

- obecné ohrožení,
- násilí proti skupině obyvatel a proti jednotlivci,
- hanobení národa, rasy a přesvědčení,
- podněcování k národnostní a rasové nenávisti,
- výtržnictví,
- vražda,
- ublížení na zdraví,
- omezování osobní svobody,
- porušování domovní svobody,
- porušování svobody sdružování a shromažďování,
- poškozování cizí věci,
- genocidium,
- podpora a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka,
- persekuce obyvatelstva⁹⁰

4.2 Formy extremismu

Ve světové politologické literatuře se obvykle rozlišuje extremismus levicový a pravicový a dále náboženský, ekologický a (v některých případech) národnostní (regionalistický). Poslední tři formy extremismu se v České republice vyskytují jen ojedinele, anebo vůbec ne, výklad se proto hlavně zaměřuje na extremisty pravicové (inspirované a používající v první řadě nacionální, rasovou, etnickou zášť, sympatizující s historickým fašismem nebo nacismem) a levicové (motivované především záští

---

⁹⁰ <http://www.policie.cz/clanek/prevence-informace-o-extremismu-co-je-extremismus.aspx>

sociální, třídní, antikulturní, sympatizující s historickým komunismem nebo anarchismem).⁹¹

4.2.1 Náboženský extremismus

Náboženským sektám v České republice je v poslední době věnována zvýšená pozornost. Je tomu tak jednak proto, že sekty působí na vědomí lidí dosti tajemně a cizorodě, jednak proto, že v této souvislosti se hovoří o hrozbě pro určité skupiny mládeže, která je ochotna naslouchat manipulačním praktikám agilních náboženských hnutí. Náboženské sekty, jinak označované za náboženská hnutí, nové náboženské směry, pseudonáboženské směry a další, působící na vedle tradičních náboženských společností (za ty se považují především církve a židovské náboženské obce), skutečně mohou znamenat pro některé snáze zmanipulovatelné občany určité nebezpečí. Veřejnost proto právem požaduje dát jasnou hranici mezi náboženskými společnostmi a mezi těmi náboženskými seskupeními, která jsou označována za sektu. Veřejnost dále požaduje, aby bylo jasně definováno nebezpečí, které zejména mladým lidem hrozí.

Pro většinu sekt jsou charakteristické extrémní názory na život, společnost, vztah mezi lidmi, na chápání dobra a zla apod. Hlavní důvod, proč je těmto náboženským sektám věnována pozornost, je potenciální nebezpečí plynoucí z psychické manipulace s jednotlivcem, která může být nebezpečná, zejména pro mladého člověka. Sekty se vyznačují rozmanitým sociálně problémovým jednáním, v některých ojedinělých případech mají snahu i zasahovat do fungování společnosti, a dokonce některé sekty mají sklon k násilným jednáním v podobě hromadných sebevražd nebo i teroristických akcí. Sekty jsou chápány značně odlišně, např. jako organizace či skupiny různého charakteru a zaměření působící v rozmanitých sférách života. V obecné rovině však jde o organizace, které porušují práva občanů na svobodné rozhodování i nakládání s hmotnými statky, a v některých případech i se životem. Vedle termínu sekta bývají používány i termíny kult, netradiční náboženství, alternativní religiozita, nekonvenční náboženské hnutí, nové náboženské směry nebo hnutí, na akademické půdě se nejvíce ujal pojem nové náboženské směry.⁹²

---

⁹¹ <http://www.policie.cz/clanek/prevence-informace-o-extremismu-co-je-extremismus.aspx>

⁹² Chmelík, J. Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty. Praha: Linde a.s., 2001, s. 40.

Mezi směry náboženského sektářství lze zmínit: Hnutí Grálu, Hnutí Haré Kršna, Imanuelité, Církev sjednocení, Rodina – Boží děti, Satanismus, Scientologická církev, Svědkové Jehovovi.

4.2.2 Rasově motivovaný extremismus

Typickým znakem rasově motivované trestné činnosti je motiv – rasismus, který se projevuje především jako přesvědčení o výjimečnosti, nadřazenosti, převaze bílého etnika. Bílá rasa stojí podle stoupenců této ideologie na vrcholu vývoje lidstva a jejími nejdokonalějšími představiteli jsou árijci, především pak Germáni. Tato rasistická teorie výjimečnosti bílé rasy je nechvalně proslulá zejména ve spojení s nacismem. V současné době jde o ideologii proklamovanou zejména pravicově orientovanou frakcí hnutí skinheads. Největším zločinem je podle příznivců této teorie pravicových extremistů míšení bílé rasy s ostatními, včetně semitské. Tato rasová teorie má v praxi řadu podob, zejména je však typická nenávistí, pohrdáním a nepřátelstvím vůči lidem jiné barvy pleti, je zaměřena především proti přistěhovalcům, Romům, Židům, a dalším barvou pleti se odlišujícím občanům. Tato silně rasistická ideologie se v druhé polovině dvacátého století do určité míry zjemnila a rozšířila do podoby tzv. xenofobie, tj. nedůvěry a odporu ke všemu novému, co přichází „zvenčí“, tedy i proti imigrantům a dalším osobám, které vycestují do zahraničí za prací. V ČR jsou rovněž patrné silné xenofobní postoje obyvatel, které však ještě neznamenají otevřené vystupování proti barvou pleti se odlišujícím obyvatelům. Podstatně nebezpečnější jsou rasově motivovaná vystoupení a skinheads.⁹³

Rasově motivované útoky jsou páčány ve třech základních formách:

- a) slovními útoky (verbálně),
- b) útoky proti fyzické integritě (brachiálně),
- c) graficky (mediálně).

Podle objektu napadení můžeme rasově motivovanou trestnou činnost rozdělit do tří základních skupin:

- 1) útoky proti Romům nebo jejich majetku (jde o nejčastější objekt napadení),
- 2) útoky zaměřené antisemitsky,

---

⁹³ Chmelík, J. Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty. Praha: Linde a.s., 2001, s. 55.

- 3) útoky proti cizincům s odlišnou barvou pleti, s odlišným náboženstvím nebo národností nebo proti jejich majetku.

Mimo uvedené kategorie objektů napadení jsou zaznamenávány případy, kdy obětí rasově motivovaného útoku se stali i občané stejné barvy pleti jako pachatelé.

Podle příslušnosti pachatelů k určité skupině obyvatel můžeme rasově motivované útoky dělit na:

- 1) útoky skinheadů proti Čechům,
- 2) útoky Čechů proti skinheadům prezentované jako akt sebeobrany,
- 3) útoky Čechů, kteří nejsou příznivci nebo příslušníci hnutí skinheads, proti Romům,
- 4) útoky Romů proti Čechům (neskinheadům),
- 5) útoky Čechů proti skinheadům pro jejich příslušnost k hnutí skinheads,
- 6) útoky skinheadů proti ostatním obyvatelům pro jejich rozdílnou barvu pleti.⁹⁴

Společným znakem této skupiny kriminálních jednání je porušování základních lidských práv a svobod občana, a to je rovnost lidí bez rozdílu národnosti, jazyka, rasy, politického přesvědčení a náboženství, vyjádřena v čl. 1 až 4 Listiny základních práv a svobod. Obecně je tato delikvence označována jako rasově motivována. Lze ji podle objektu napadení, způsobu provedení a následku postihovat podle řady skutkových podstat trestných činů.⁹⁵

4.3 Extremismus v České republice

Extremistická scéna v České republice je ve stálém pohybu a vývoji. Dosáhla již kvalitativně vyššího stupně a zapojila se do mezinárodních struktur. Co je pro českou extremistickou scénu příznačné, jsou její projevy, které nabyly na razanci. Jsou pro ni dále příznačné dva základní extremistické směry, a to:

1. Pravicově orientovaný extremismus je reprezentovaný neonacistickými, fašisticky a nacionalisticky orientovanými skupinami.

---

⁹⁴ Chmelík, J. Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty. Praha: Linde a.s., 2001, s. 60.

⁹⁵ Chmelík, J. Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty. Praha: Linde a.s., 2001, s. 79.

2. Levicově orientovaný extremismus je reprezentovaný zejména anarchoautonomními skupinami, nebolševickými skupinami či organizacemi.⁹⁶

Veřejné akce pořádá v současné době jen několik subjektů, které se veřejně prezentují svými názory. Z hlediska krajní pravice jsou to Národní strana, Dělnická strana sociální spravedlnosti, která vznikla v souvislosti s rozpuštěním Dělnické stran, Národní odpor, Vlastenecká fronta a další. Mezi seskupení krajní levice v ČR, které prezentují své názory jsou Československá anarchistická federace, Svaz mladých komunistů Československa, Radical Gypsy a další.

V tuto chvíli převažují veřejné aktivity krajní pravice. Jedná se o veřejná shromáždění, demonstrace, koncerty extremistických skupin. Rizikové demonstrace jsou často doprovázeny násilnými střety a pouličním násilím. Často se stává, že levicovní extremisté svolávají shromáždění v reakci na shromáždění pravicových extremistů s cílem znemožnit oznámenou akci protivníků.

Není pochyb o tom, že se neonacistická scéna v České republice postupem času stále více profesionalizuje. Jedním z příznaků tohoto jevu je i způsob, jakým jsou přívrženci krajní pravice schopni využívat mediální prostor pro šíření svých názorů. Českou tiskovou kancelář či jednotlivé redakce obesílají s informacemi o své činnosti, pod různými záminkami žádají o jejich zveřejnění. Média pak fungují jako jakýsi prostředník, referují o událostech, jež jsou nějak výjimečné, nejsou běžné a neonacisté je využívají k propagaci své činnosti.⁹⁷

Společnost Newton Media provedla analýz mediálního prostoru, kterého se neonacistickým aktivitám v českých médiích dostalo na počátku roku 2009. Činnost neonacistů dostává v médiích daleko větší prostor než aktivitám jejich odpůrců. Ve sledovaném období byly akce pravicového extremismu medializovány až sedmkrát častěji než protestní akce.

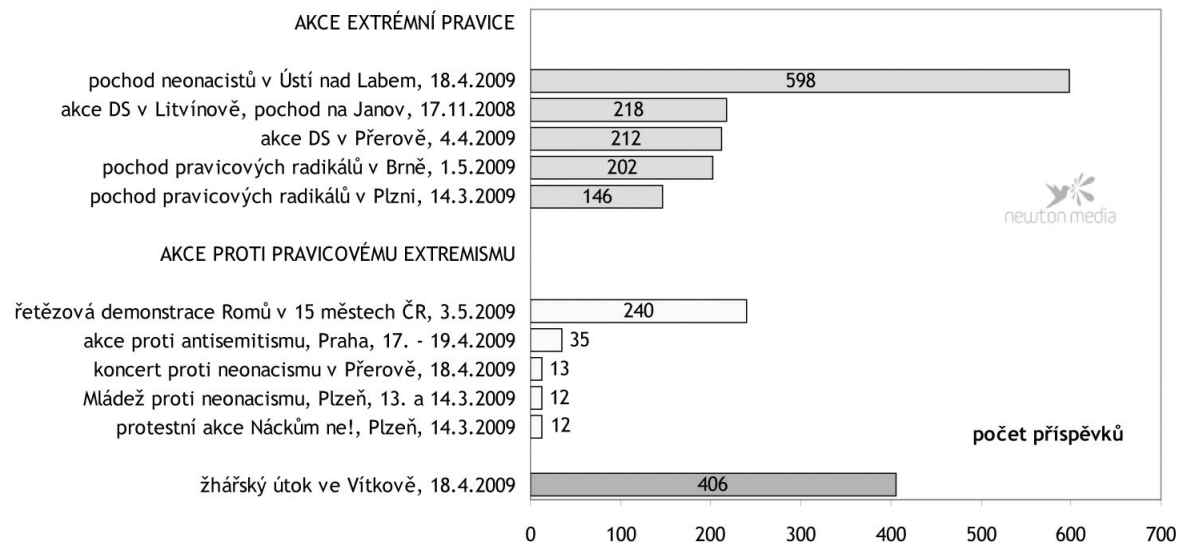
Graf 1:

Mediální prostor, kterého se dostalo akcím pravicových extremistů ve srovnání s aktivitami jejich odpůrců

---

⁹⁶ Chmelík, J. Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty. Praha: Linde a.s., 2001, s.20.

⁹⁷ BROŽ, Miroslav. *Sborník textů pro města a obce, které se zamýšlejí nad možností aktivně bránit shromáždění z nenávisi*. Praha: Člověk v tísni, 2009, s 70.

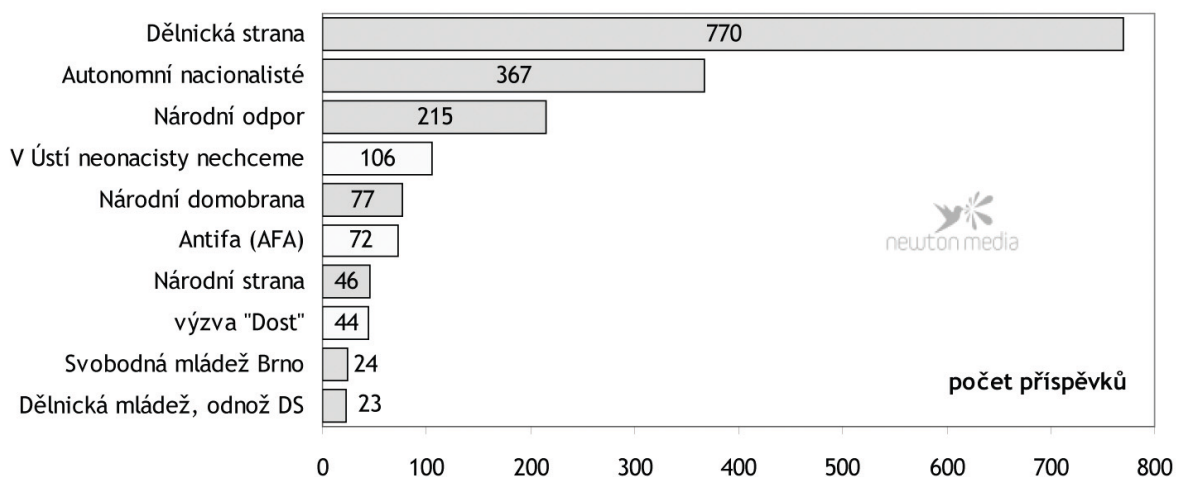

98

Scénář je většinou velmi podobný. V případě ohlášení nenávistného pochodu média nejdříve informují o záměru neonacistů akci uspořádat. Poté se často zabývají počty předpokládaných účastníků, jejich odpůrců a nasazených policistů.

Graf 2:

Pořadí deseti nejvíce medializovaných uskupení v rámci zpráv o akcích pravicového extremismu

99

⁹⁸ BROŽ, Miroslav. *sborník textů pro města a obce, které se zamýšlejí nad možností aktivně bránit shromáždění z nenávisti*. Praha: Člověk v tísní, 2009, s 70.

⁹⁹ BROŽ, Miroslav. *sborník textů pro města a obce, které se zamýšlejí nad možností aktivně bránit shromáždění z nenávisti*. Praha: Člověk v tísní, 2009, s 73.

4.4 Zneužívání práva shromažďovacího skupinami extremistů

Extremistické skupiny velmi často zneužívají shromažďovacího práva jako jednoho z nejčastěji aplikovaných politických práv. Tyto skupiny velmi často svolávají veřejná shromáždění k utvrzení a propagaci svých názorů, šíření myšlenek a postojů prostřednictvím mítinků, koncertů nebo srazů na veřejně přístupných místech. Svolavatel velmi často oznámí shromáždění na datum připomínající některou historickou událost spojenou s potlačením práv osob nebo vyzdvihující osoby spojené s potlačováním práv obyvatel. Není výjimkou, kdy si pro své shromáždění svolavatel vybral místo nebo pochod územím, které je spojeno s některou historickou, nebo sociálně „problematickou“ oblastí.

Ze strany obecních úřadů často zaznívají v souvislosti s extremistickými shromážděními námitky, že úředníci obce nejsou odborníky na extremismus, nedokáží sami odhalit závadný účel shromáždění, nemají dostatečné informace o možných účastnících pochodu a nemají možnost získat podklady nutné pro odůvodnění zákazu shromáždění, nebo k odpovídající přípravě na samotný průběh shromáždění, mají obavy o svoji bezpečnost v případě, že shromáždění rozpustí. Právě z těchto důvodů je nezbytné, aby obecní úřad měl navázanu efektivní spolupráci s Policií ČR.¹⁰⁰

Právě za účelem nastavení efektivního způsobu spolupráce mezi policií a obcemi uvádí zákon č. 273/2008 Sb., o Policii ČR v § 16 možnost využití kvalitativně nového nástroje spolupráce organizačních článků Policie ČR určených policejním prezidentem a obcí. Tímto nástrojem je institut písemné koordinační dohody o vzájemné spolupráci při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku. Využití koordinačních dohod podle § 16 má zlepšit a prohloubit možnosti vzájemné kooperace obcí a Policie ČR. Cílem je zkoordinování plnění úkolů Policie ČR v oblasti veřejného pořádku s plněním působnosti obcí v oblasti místních záležitostí veřejného pořádku a naplnění principů community policing.¹⁰¹

Mezi orgány veřejné správy, se kterými Policie ČR dle § 14 zákona o Policii ČR spolupracuje, jsou uvedeny mimo jiné i obce. Nelze totiž opominout působnost obcí v oblasti vnitřního pořádku a bezpečnosti vyplývající z ustanovení § 35 odst. 2 zákona č. 128/2000 Sb., o obecním zřízení, v souladu s nímž obce zodpovídají za záležitosti

---

¹⁰⁰ BROŽ, Miroslav. *sborník textů pro města a obce, které se zamýšlejí nad možností aktivně bránit shromáždění z nenávisti*. Praha: Člověk v tísni, 2009, s 44.

¹⁰¹ BROŽ, Miroslav. *sborník textů pro města a obce, které se zamýšlejí nad možností aktivně bránit shromáždění z nenávisti*. Praha: Člověk v tísni, 2009, s 44.

veřejného pořádku ve svém obvodu. Primární odpovědnost za zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku má tedy obec, nikoliv Policie ČR. Neznamená to samozřejmě, že by odpovědnost za bezpečnost a veřejný pořádek při extremistických shromážděních ležela primárně na obcích. Ochrana bezpečnosti a veřejného pořádku v souvislosti s projevy extremismu přednostně spadá do pravomoci Policie ČR, ale k zajištění efektivní ochrany veřejného pořádku při konání extremistických shromáždění a k řešení možných problémových situací je nevyhnutelné, aby v co nejužší míře spolupracovaly všechny zainteresované subjekty v rámci svých možností, oprávnění a pravomoci.¹⁰²

V § 16 odst. 3 zákona o Polici ČR je vymezen demonstrativní výčet náležitostí koordinačních dohod, a tak součástí koordinační dohody mohou navíc být následující ujednání, týkající se potírání extremistické činnosti:

- I. obecné stanovení společné vůle k prohloubení koncepční i praktické spolupráce při řešení problémů sociálně vyloučených lokalit a s tím spjatého boje proti extremistické činnosti
- II. koordinace činnosti při konání extremistických shromáždění
  - a) před shromážděním
    - určení kontaktních osob; na mnohých úřadech spadá agenda shromažďovacího práva do působnosti občanskoprávních odborů, avšak není tomu tak vždy. Jako první krok se proto doporučuje úřadům jasně stanovit osobu, která bude mít agendu shromažďovacího práva na starosti a která bude zodpovědná za komunikaci s policií. Rovněž Policie ČR může v koordinační dohodě určit konkrétního policistu, který bude zodpovědný za výměnu informací o veřejných shromážděních se zástupci obecního úřadu.
    - efektivní a včasná výměna informací; zatímco obecní úřad může Policii ČR poskytovat informace o oznámených shromážděních, Policie ČR může obecnímu úřadu sdělovat v rámci svých poznatků informace o zjištěných akcích, které by mohly mít charakter shromáždění a nejsou oznámeny.
    - uspořádání koordinační schůzky

---

¹⁰² BROŽ, Miroslav. *sborník textů pro města a obce, které se zamýšlejí nad možností aktivně bránit shromáždění z nenávisťi*. Praha: Člověk v tísni, 2009, s 44-45.

- b) v průběhu shromáždění
    - přítomnost zástupce obecního úřadu; ten by měl být na místě konání shromáždění přítomen, aby mohl v případě porušení zákona v rámci svých oprávnění shromáždění rozpustit.
    - způsob poskytování informací; jednotlivé subjekty by měly být po celou dobu shromáždění ve vzájemném kontaktu a budou informovány o jednotlivých krocích, např.: o záměru rozpustit shromáždění, o záměru provést policejní zákrok apod.
    - vzájemné určení rolí při ochraně veřejného pořádku
  - c) po ukončení shromáždění (poskytování informací médiím, vyhodnocení spolupráce...).
- III. Výměna informací mezi Policií ČR, obci a dalšími zainteresovanými subjekty, působícími zejména v sociálně vyloučených lokalitách (zapojení styčných důstojníků pro menšiny, terénních sociálních pracovníků a spolupráce s neziskovým sektorem).
- IV. Vymezení možnosti vytváření a stanovení pravidel společných hlídek obecní policie a Policie ČR v sociálně vyloučených lokalitách, včetně stanovení postupu v případě konfliktů jejich úkolů či způsob koordinace a velení společným hlídkám.¹⁰³

Některé obce se s extremistickou činností a případnou aplikací shromažďovacího zákona setkávají méně často a je pro ně obtížné se v této problematice zorientovat. Právě z tohoto důvodu vydalo Ministerstvo vnitra v červnu 2009 Manuál pro obce k zákonu o právu shromažďovacím, kde se podrobně zabývá jednotlivými spornými výkladovými otázkami zákona. Manuál je zveřejněn i na webových stránkách Ministerstva (www.mvcr.cz), kde jsou pravidelně zveřejňovány aktuality související s danou problematikou, výkladová stanoviska ke sporným otázkám apod. Součástí Manuálu jsou i kontakty na odborné koordinátory z krajských úřadů, pro které Ministerstvo pořádá pravidelné konzultační dny a kteří jsou schopni poskytnout obcím v případě pochybností kvalitní informace.¹⁰⁴

---

¹⁰³ BROŽ, Miroslav. *sborník textů pro města a obce, které se zamýšlejí nad možností aktivně bránit shromáždění z nenávisti*. Praha: Člověk v tísni, 2009, s 46-48.

¹⁰⁴ BROŽ, Miroslav. *sborník textů pro města a obce, které se zamýšlejí nad možností aktivně bránit shromáždění z nenávisti*. Praha: Člověk v tísni, 2009, s 49.

Ministerstvo vnitra ČR vydala v již zmíněném Manuálu tzv. Orientační kalendář rizikových dní.¹⁰⁵ Termín konání protestní akce pravicových extremistů se mnohdy přesně neshoduje s konkrétním výročním datem v kalendáři, ale zpravidla je od výročního data v kalendáři odvozen, má k němu časový vztah limitovaný několikadenním rozptylem.

LEDEN

- 18. 1. 1941 první transport plzeňských Židů do koncentračního tábora. Možnosti antisemitských demonstrací.
- 27. 1. Den památky obětí holocaustu a předcházení zločinům proti lidskosti
- 30. 1. 1933 Adolf Hitler jmenován říšským kancléřem.

ÚNOR

- 13. 2. 1945 Bombardování Drážďan angloamerickým letectvem, neonacistické akce v Drážďanech [účastní se jich i čeští neonacisté]. Dobyť Budapešti sovětskou armádou, pravidelné mezinárodní setkání neonacistů v Budapešti „Day of Honour“ [účastní se ho čeští neonacisté].

BŘEZEN

- 15. 3. 1939 Nacistická okupace ČSR³
- 29. 3. 1899 Zavražděna Anežka Hrušová v Polné. Za vraždu byl neprávem odsouzen Žid Leopold Hilsner.
- 30. 3. 2004 Smrt Romana „Elmara“ Skružného

DUBEN

- 8. 4. Mezinárodní den Romů
- 8.–16. 4. 2009 Židovský svátek Pesach [datum se určuje podle hebrejského kalendáře].
- 15. 4. 1948 Smrt Radoly Gajdy. Obvykle připomínána v Praze na Olšanech příznivci nacionalistické Vlastenecké fronty.
- 20. 4. 1889 Narození Adolfa Hitlera
- 30. 4. 1945 Smrt Adolfa Hitlera [možné kolize se „svátkem čarodějnic“]

KVĚTEN

- 1. 5. 1933 Adolf Hitler vyhlásil 1. květen za „Den národní práce“, proto i neonacisté pořádají prvomájové demonstrace.⁷
- 8. 5. 1945 Porážka Německa ve 2. světové válce, neonacisté den chápou jako závazek tuto porážku odčinit nebo jako vzpomínku na padlé.
- 10. 5. 1941 Let Rudolfa Hesse [neonacistická ikona] do Velké Británie s údajným „mírovým“ poselstvím 2006 Smrt Petra „Sumce“ Chytila [Brno]
- 14. 5. 1948 Vznik státu Izrael [možnost ohlášených nebo i spontánních demonstrací se zastřeným účelem „za mír“, „proti válce“ apod.]
- 16. 5. 1999 Smrt Miloše Reha [Most, Litvínov]
- 27. 5. 1942 Atentát na Reinharda Heydricha

ČERVEN

- 21./22. 6. Letní slunovrat [starogermánská tradice]

---

¹⁰⁵ Ministerstvo vnitra České republiky. *Manuál pro obce k zákonu o právu shromažďovacím* [online].mvr.cz, s.46-54. 2.července 2009 [cit 3.4.2012.]. Dostupné z<<http://www.mvr.cz/clanek/extremismus-manual-pro-obce-k-zakonu-o-pravushromazdovacim.aspx>>

- 27. 6. 1945 Smrt Emila Háchy [Praha]
- 30. 6. 1934 „Noc dlouhých nožů“ v nacistickém Německu

ČERVENEC

- 20. 7. 2001 Vražda Roma Oty Absolona ve Svitavách, využíváno jako připomínka údajného justičního omylu na soudem odsouzeném vrahovi – neonacistovi Vlastimilu Pechancovi.

SRPEN

- 11. 8. 1957 Narození Iana Stuarta
- 17. 8. 1987 Smrt Rudolfa Hesse [v neonacistické terminologii „poslední oběť 2. světové války“], pochody v Německu [pokud jsou povoleny, tak hlavně ve Wunsiedelu].
- 21. 8. 1968 Okupace ČSSR státy Varšavské smlouvy

ZÁŘÍ

- 1. 9. 1939 začátek 2. světové války
- 24. 9. 1993 Smrt Iana Stuarta
- 28. 9. výročí úmrtí sv. Václava

ŘÍJEN

- 25. 10. 2008 Smrt Jana Strička [Rakovník]
- 28. 10. 1918 Vznik Československé republiky; 1922 pochod fašistů v čele s Benitem Mussolinim na Řím [možnost demonstrací radikálně nacionalistických, ale i neonacistických uskupení]
- 30. 10. 1932 Narození Romana „Elmara“ Skružného

LISTOPAD

- 9. 11. 1923 neúspěšný pokus NSDAP o nacistický puč v Mnichově – využíváno jako vzpomínka na padlé v nacistickém a neonacistickém hnutí; 1925 založení jednotek SS; V noci z 9. na 10. 11. 1938 se v Německu, k němu připojenému Rakousku a v tzv. Sudetech uskutečnil protižidovský pogrom, tzv. „křišťálová noc“ [KRISTALLNACHT]
- 17. 11. 1939 Nacistická protistudentská represe; 1989 Pád komunismu, státní svátek, možnost demonstrací kritizujících polistopadový systém
- 20. 11. 1975 Smrt Francisca Franca

PROSINEC

- 5. 12. 1992 Smrt Daniela Hejdánka [Pardubice]
- 8. 12. 1984 „Den mučedníků“ [„Martyrs' Day“], zabití neonacistického teroristy Roberta J. Matthewse z organizace The Order agenty FBI
- 10. 12. 2006 Smrt Augusto Pinocheta
- 21./22. 12 Zimní slunovrat [starogermánská tradice]

5 Judikatura

V této kapitole bych chtěl zmínit ještě další soudní rozhodnutí týkající se shromažďování.

Ústavní soud ve svém usnesení sp. zn. Pl. ÚS 40/95 konstatuje, že výkon shromažďovacího práva upravuje zákon č. 84/1990 Sb., o právu shromažďovacím, který zcela jednoznačně stanoví princip oznamovací a povolovací, jasně vymezuje oprávnění a povinnost svolavatele, povinnosti účastníků shromáždění i úkoly veřejné správy. Stejně tak jsou dostatečným způsobem vymezeny pravomoci státní správy směřující k tomu, aby konkrétní shromáždění nenarušilo veřejný pořádek, nerušilo noční klid atd...Je upraveno i oprávnění státní správy zakázat shromáždění v zákonem přesně vymezených případech, jakož i právo na soudní ochranu svolavatele proti takovému rozhodnutí. Nespadá tedy do samostatné působnosti obce ani její části jakkoli výkon tohoto práva normativně upravovat, ale je věcí přenesené působnosti obce vydat v případě potřeby individuální správní akt.¹⁰⁶

Městský soud v Praze, sp. Zn. 28 Ca 150/2000: *Rozhodnutí, kterým se zakazuje oznámené shromáždění, protože se má konat na místě, kde by účastníkům hrozilo závažné nebezpečí pro jejich zdraví a kde by nutné omezení dopravy a zásobování bylo v závažném rozporu se zájmem obyvatelstva, je nepřezkoumatelné, opírá-li se pouze o stanoviska silničního správního úřadu a správce veřejné zeleně, aniž by zdůvodnilo, jaký konkrétní význam tato stanoviska mají pro uplatnění uvedených zákonných ustanovení. Možnost, že v souvislosti s konaným shromážděním budou poškozena parkující vozidla a veřejná zeleň, nemůže být sama o sobě důvodem k zákazu shromáždění.*¹⁰⁷

Dalším rozsudkem MS v Praze je rozsudek sp. zn. 28 Ca 255/2000: *Má-li dojít v místě a čase oznámených shromáždění k mimořádnému soustředění většího počtu chodců a vozidel a současně má být obecné užívání pozemní komunikace v tomto místě výrazně omezeno, je to důvod pro předpoklad, že při kumulaci většího počtu osob ve velmi omezeném prostoru by účastníkům shromáždění hrozilo závažné nebezpečí pro jejich zdraví.[§ 10 odst. 2 písm. a) ShrZ].*¹⁰⁸

---

¹⁰⁶ ÚS, sp. Zn. PL.ÚS 40/95, cit. dle Černý, Petr – Lehká, Markéta. *Zákon o právu shromažďovacím: Komentář*. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 32.

¹⁰⁷ MS v Praze, sp. Zn. 28 Ca 150/2000, cit. dle Černý, Petr – Lehká, Markéta. *Zákon o právu shromažďovacím: Komentář*. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 102.

¹⁰⁸ tamtéž

Krajský soud v Praze, sp. zn. 45 Ca 54/2005: *Ke konání shromáždění postačuje pouhé oznámení, ovšem za předpokladu, že oznámení o konání shromáždění bylo učiněno v souladu s požadavky vyplývajícími z § 5 ShrZ, tj. v předepsané písemné formě, ve lhůtě v ShrZ uvedené a s náležitostmi ShrZ vyžadovanými a jen tehdy, nejsou-li dány předpoklady, za nichž správní orgán může využít svého oprávnění vyplývajícího z § 8 ShrZ (navrhnout svolavatelů skutečnost shromáždění na jiném místě nebo v jinou dobu) anebo pokud shromáždění nezakáže z důvodu uvedených v § 10 ShrZ.*¹⁰⁹

Krajský soud v Ústí nad Labem konstatuje v rozhodnutí sp. zn. 15 Ca 50/2009, že lhůta 3 kalendářních dnů k vydání rozhodnutí o žalobě proti rozhodnutí o zákazu shromáždění či o době jeho ukončení od doručení této žaloby správnímu soudu je lhůtou toliko pořádkovou, tj. jedná se o takovou lhůtu, jejíž zmeškání nemá naprosto žádný vliv na zákonnost rozhodnutí soudu.¹¹⁰

ÚS, sp. zn. II. ÚS 459/04: *Je obcházením zákona č. 84/1990 Sb., o právu shromažďovacím, zejména jeho ustanovení upravujícího zákaz ohlášeného shromáždění, je-li rozhodnutím správního orgánu vydaným podle zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, uloženo správci národní kulturní památky bránit veřejnosti ve vstupu na veřejné prostranství bez toho, že by tento vstup byl veřejnosti zakázán. Za ústavně konformní nelze považovat taková postu, který by vedl k tomu, že by ohlašovatel shromáždění nebyl pokládán za účastníka řízení ve smyslu § 14 zákona č. 71/1967 Sb. o správním řízení (správní řád), jedná-li se ve správním řízení právě o uložení povinnosti zabránit ve vstupu do areálu národní kulturní památky podle zákona o státní památkové péči.*¹¹¹

ÚS, sp. zn. IV. ÚS 470/2000: *Ústavní soud nesouhlasí s tvrzením stěžovatelky, že k zákazu shromáždění podle § 10 odst. 3 zákonu o právu shromažďovacím je nutné, aby plánovaným shromážděním byla omezena doprava a zároveň i zásobování, obojí v závažném rozporu se zájmem obyvatelstva. Tento přísně jazykový výklad zmíněného ustanovení by vedl k situacím, kdy by nebylo možno zakázat shromáždění, ačkoli by omezovalo dopravu do míry výrazně poškozující zájmy obyvatelstva, jen z toho důvodu, že zásobování by bylo omezeno jen minimálně. Proto je třeba užít teleologického*

---

¹⁰⁹ KS v Praze, sp. zn. 45 Ca 54/2005, cit. dle Černý, Petr – Lehká, Markéta. *Zákon o právu shromažďovacím: Komentář*. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 102.

¹¹⁰ KS v Ústí nad Labem, sp. zn. 15 Ca 50/2009, cit. dle Černý, Petr – Lehká, Markéta. *Zákon o právu shromažďovacím: Komentář*. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 105-106.

¹¹¹ ÚS, sp. zn. II. ÚS 459/04, cit. dle Černý, Petr – Lehká, Markéta. *Zákon o právu shromažďovacím: Komentář*. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 120.

výkladu a vzít v úvahu účel tohoto ustanovení, jímž je ochrana zájmů obyvatelstva. Dalším významným faktem je, že pojem zásobování představuje vlastně podmnožinu pojmu doprava. Z těchto důvodů má Ústavní soud za to, že sousloví „omezení dopravy a zásobování“ nelze dělit na dvě složky, ale je třeba ho vykládat komplexně.¹¹²

---

¹¹² ÚS, sp. zn. IV. ÚS 470/2000, cit. dle Černý, Petr – Lehká, Markéta. *Zákon o právu shromažďovacím: Komentář*. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 123.

6 Závěr

Právo shromažďovací je spolu s dalšími politickými právy a svobodami pevně zakotveno v právním řádu České republiky (zákon č. 84/1990 Sb.), mezinárodních dokumentech, v Evropské úmluvě a v Listině základních práv a svobod. Může být omezeno přímo Listinou nebo zákonem. Právo shromažďovací je jedním ze základních politických práv a svobod, a jako takové požívá zvýšené ochrany před neoprávněnými zásahy zvenčí do výkonu tohoto práva. Zvýšená ochrana je reprezentována skutečností, že vlastní realizace práva shromažďovacího je postavena v souladu s mezinárodními dokumenty na principu oznamovacím; zásah zvenčí do výkonu tohoto práva je pak umožněn jedině a pouze na základě zákona a ze zákonem taxativně daných důvodů. České právo tento princip plně respektuje, což je zřejmé z právní úpravy na úrovni ústavního zákona stejně jako z dikce jednotlivých ustanovení zákona o právu shromažďovacím, jímž jsou upraveny jednotlivé aspekty praktického výkonu tohoto práva.

Každý se může shromažďovat a můžeme říct, že se shromažďovacím právem disponuje každý člověk po celý život. Shromažďovací právo nám dává prostor k vyjádření svých myšlenek, k výměně informací a názorů, k účasti na řešení veřejných i jiných společných záležitostí a v neposlední řadě je to prostředek k vyjádření svobody projevu.

Cílem této práce bylo zmapovat stávající právní úpravu shromažďovacího práva a související judikaturu a její reálné naplňování. Zaměřil jsem se hlavně na dvě nejdůležitější restrikce ze strany orgánů veřejné moci, a to zákaz shromáždění a rozpuštění shromáždění. Judikatura zabývající se zákazy shromáždění na základě § 10 odst. 2 písm. a) a b) a odst. 3 ShrZ zejména upřesnila terminologii zákona a specifikovala podmínky, jejichž splnění opravňuje úřad k vydání rozhodnutí o zákazu shromáždění. Dále potvrdila neměnnost lhůt zakotvených v ustanovení § 11 ShrZ. V problematice rozpouštění shromáždění podle § 12 ShrZ pak soudní praxe opět v kontextu konkrétních případů potvrdila a specifikovala obsah jednotlivých důvodů pro rozpouštění shromáždění.

V další části jsem nastínil extremismus, jeho rozdělení a jeho využívání práva shromažďovacího pro vlastní propagaci. Extremistická scéna v České republice je ve stálém pohybu a vývoji. S projevy extremismu se více či méně potýkají všechny

demokratické státy. Do budoucna bude zřejmě pravicový extremismus narůstat vzhledem ke zvyšujícím se rasovým nepokojem v sociálně slabších lokalitách.

Právní úprava práva shromažďovacího v českém právním řádu je úpravou demokratickou, která ctí právo shromažďovací jako jedno ze základních práv politických a dává mu zvýšenou ochranu. Stejně tak ovšem poskytuje ochranu i dalším právům, jejichž výkon nesmí být s výkonem práva shromažďovacího navzájem v zásadním nepoměru; princip proporcionality musí být zachován.

Resumé

The right of assembly is along with other political rights and freedoms enshrined in the legal order of the Czech Republic (Act No. 84/1990 Coll.), in international documents, the European Convention and the Charter of Fundamental Rights and Freedoms. It may be limited directly by the Charter or by law. The right of assembly is one of the fundamental political rights and freedoms, and as such it enjoys enhanced protection against unauthorized interference. The enhanced protection is represented by the fact that the actual realization of the assembly right is constructed in accordance with international documents based on the principle of notification; the interference to the right's practice from outside is granted solely and then only on the basis of law and the law exhaustively given reasons. Czech law fully respects this principle which is clear considering the legislation at the level of constitutional law as well as the wording of individual provisions of the law on right to assemble, which are the different aspects of the practical exercise of this right regulated by.

Everyone can assemble and we can say that each person has the right to assemble throughout its whole life. The right of assembly gives us the space to express our ideas, to exchange information and opinion, to participate in the resolution of public and other common issues and last but not least it is the ultimate expression of freedom of expression.

The aim of this thesis was to chart the existing legal regulation of the assembly right and related judicature and its actual implementation. I focused mainly on the two most important restrictions by public authorities: the prohibition and dissolution of assembly. The judicature dealing with the assembly bans on the basis of § 10, paragraph 2, point. a) and b) and paragraph 3 specified the right's terminology and the conditions the fulfilment of which empowers the authority to the decision to ban assembly. It also confirmed the constancy limits laid down in § 11 Right of Assembly. The field of dissolving the assembly according to § 12 Right of Assembly, the juridical practice also in the context of specific cases confirmed and specified the contents of the various reasons for the dissolution of assembly.

In the next section I have outlined extremism, its division and the use of the right of assembly for self-promotion. The extremist scene in the Czech Republic is constantly moving and developing. The manifestations of extremism are more or less shared by all

democratic countries. In the future the right-wing extremism is likely to increase due to growing racial unrests in socially disadvantaged areas.

Legal regulation of the right of assembly is in the Czech legal system seen as a democratic adaptation, that respects the right of assembly as one of fundamental political rights and gives an increased protection to it. However, it also provides protection to other rights the exercise of which may not be in crucial mismatch with the performance of the assembly law, the principle of proportionality must be preserved.

Seznam použité literatury

Knížní publikace

- BROŽ, Miroslav. *Nezvaní hosté: sborník textů pro města a obce, které se zamýšlejí nad možností aktivně bránit shromáždění z nenávisti*. Editor Miloš Hrubý, Jan Černý. Praha: Člověk v tísni, 2009, 96 s. ISBN 978-80-86961-75-0.
- ČAPEK, Jan. *Evropská úmluva o ochraně lidských práv. I. část, Úmluva*, Praha: Linde, 2010. 887 s.
- FILIP, Jan. *Vybrané kapitoly ke studiu ústavního práva*. Vyd. 2., dopl. Brno: Masarykova univerzita, 2001, 458 s. Edice učebnic Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, č. 263. ISBN 80-210-2592-1.
- CHMELÍK, Jan. *Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty*. 4., rozš. vyd. Editor Miloš Hrubý, Jan Černý. Praha: Linde Praha, 2001, 172 p. ISBN 80-720-1265-7.
- JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 1. vyd. Editor Miloš Hrubý, Jan Černý. Praha: Leges, 2009, 895 s. Student (Leges). ISBN 978-808-7212-240.
- KLÍMA, Karel. *Ústavní právo*. 4., rozš. vyd. Editor Miloš Hrubý, Jan Černý. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010, 786 p. ISBN 80-738-0261-9.

Komentáře

- Břeň, J., Jemelka, L. *Zákon o sdružování občanů, zákon o právu shromažďovacím, zákon o právu petičním: s komentářem*. Praha: ASPI, 2007. 172 s. ISBN 978-807-3572-792.
- ČERNÝ, Petr a Markéta LEHKÁ. *Zákon o právu shromažďovacím: komentář*. 1. vyd. Editor Miloš Hrubý, Jan Černý. Praha: C.H. Beck, 2010, 243 p. Komentáře nakladatelství ASPI. ISBN 978-807-4003-066.

Odborné články

- Pipková, Hana. Právo shromažďovací a judikatura ESPL. *Právní zpravodaj*, 2002, č. 2, s. 9.
- Šmidmayer, Jan – Rezková, Andrea. Potřebujeme nový shromažďovací zákon? Studie o českém shromažďovacím právu. *Právník. Teoretický časopis pro otázky státu a práva*. 2002, roč. CXLI, č. 4, s. 390-421.
- Věc Éva Molnárová proti Maďarsku (Rozpuštění demonstrace), rozsudek ESLP ze dne 07. 10. 2008, stížnost č. 10346/05. *Přehled rozsudků Evropského soudu pro lidská práva*. 2008, roč. XI, č. 6, s. 353-358.
- Věc Stankov a sjednocená makedonská organizace Ilinden proti Bulharsku, rozsudek ESLP ze dne 02. 10. 2001, stížnosti č. 29221/95 a 29225/95. *Přehled rozsudků Evropského soudu pro lidská práva*. 2002, roč. V, č. 1, s. 24-34.

Elektronické prameny

- *Co je extremismus? - Policie České republiky* [online]. Dostupné z <http://www.policie.cz/clanek/prevence-informace-o-extremismu-co-je-extremismus.aspx>
- *Manuál pro obce k zákonu o právu shromažďovacím* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2009 [cit. 2011-03-20]. 76 s. Dostupné

z <<http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-manual-pro-obce-k-zakonu-o-pravu-shromazdovacim.aspx>>.

- *Shromazďování a koordinační dohody* [online]. Ministerstvo vnitra, změněno 27. 01. 2011 [cit. 2011-03-20]. Dostupné z <<http://www.mvcr.cz/clanek/shromazdovani-a-koordinacni-dohody.aspx>>.

Právní předpisy

- Listina základních práv Evropské unie (2007/C 303/01).
- Sdělení Federálního ministerstva zahraničních věcí č. 209/1992 Sb., o Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod ve znění protokolů č. 3, 5 a 8.
- Smlouva o založení Evropského společenství (1997/C 340/173).
- Usnesení Valného shromáždění OSN č. DE01/48, Všeobecná deklarace lidských práv
- Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.
- Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů. (Usnesení Předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění pozdějších předpisů.)
- Vyhláška Ministra zahraničních věcí č. 120/1976 Sb., o Mezinárodním paktu o občanských a politických právech a Mezinárodním paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech.
- Vyhláška Ministra zahraničních věcí č. 95/1974 Sb., o Mezinárodní úmluvě o odstranění všech forem rasové diskriminace.
- Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů (zrušeno 01.01.2010).
- Zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 84/1990 Sb., o právu shromáždovacím, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 85/1990 Sb., o právu petičním.

Soudní rozhodnutí

Krajské soudy

- Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 19. 09. 1997, sp. zn. 30 Ca 124/95.
- Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 15. 10. 1997, sp. zn. 28 Ca 348/96.
- Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 24. 05. 2000, sp. zn. 28 Ca 150/2000.
- Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 28. 05. 2000, sp. zn. 30 Ca 246/2000.
- Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 18. 08. 2000, sp. zn. 28 Ca 255/2000.
- Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 02. 05. 2006, sp. zn. 29 Ca 120/2006 (publikovaný pod č. 1297/2007 Sb. NSS).

- Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 05. 04. 2007, sp. zn. 30 Ca 30/2007 (publikovaný pod č. 1235/2007 Sb. NSS).
- Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 26. 03. 2009, sp. zn. 11 Ca 146/2008.
- Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 31. 03. 2009, sp. zn. 4 To 98/2009.

Nejvyšší správní soud

- Rozsudek NSS ze dne 13. 10. 2004, sp. zn. 3 As 51/2003.
- Rozsudek NSS ze dne 04. 09. 2007, sp. zn. 5 As 26/2007 (publikovaný pod č. 1385/2007 Sb. NSS).
- Rozsudek NSS ze dne 10. 10. 2007, sp. zn. 3 As 19/2007.
- Rozsudek NSS ze dne 05. 11. 2007, sp. zn. 8 As 51/2007 (publikovaný pod č. 1468/2008 Sb. NSS).
- Rozsudek NSS ze dne 21. 02. 2008, sp. zn. 2 As 17/2008 (publikovaný pod č. 1557/2008 Sb. NSS).
- Rozsudek NSS ze dne 15. 04. 2009, sp. zn. 1 As 30/2009.
- Rozsudek NSS ze dne 31. 08. 2009, sp. zn. 8 As 7/2008 (publikovaný pod č. 1953/2009 Sb. NSS).

Ústavní soud

- Nález pléna ÚS ze dne 17. 04. 1996, sp. zn. Pl. ÚS 40/95.
- Usnesení ÚS ze dne 19. 10. 2000, sp. zn. IV. ÚS 470/2000.
- Nález pléna ÚS ze dne 06. 02. 2007, sp. zn. Pl. ÚS 38/06.
- Usnesení ÚS ze dne 26. května 2004 sp. zn. II. ÚS 459/04

Evropský soud pro lidská práva

- Rozsudek ESLP ve věci Platforma „Lékaři pro život“ proti Rakousku ze dne 21. 06. 1988, stížnost č. 10126/82.
- Rozsudek ESLP ve věci Stankov a sjednocená makedonská organizace Ilinden proti Bulharsku ze dne 02. 10. 2001, stížnosti č. 29221/95 a 29225/95.
- Rozsudek ESLP ve věci Tsonev proti Bulharsku ze dne 13. 04. 2006, stížnost č. 45963/99.
- Rozsudek ESLP ve věci Öllinger proti Rakousku ze dne 29. 06. 2006, stížnost č. 76900/01.
- Rozsudek ESLP ve věci Štefanec proti České republice ze dne 18. 07. 2006, stížnost č. 75615/01.
- Rozsudek ESLP ve věci Bukta a ostatní proti Maďarsku ze dne 17. 07. 2007, stížnost č. 25691/04.
- Rozsudek ESLP ve věci Molnár proti Maďarsku ze dne 07. 10. 2008, stížnost č. 10346/05.

Evropský soudní dvůr

- Rozsudek ve věci Eugen Schmidberger, Internationale Transporte und Planzüge proti Rakousku ze dne 12. 06. 2003, C-112/00.